БУГУН СЕРГЕЛИДА — ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

● Шу йилнинг 16 майида ҳарбий қурувчилар биринчи уйга пойдевор қўйган эдилар. ● Бугунги кунда эса 100.000 квадрат метр уй-жой тайёр. ● Йил охиригача яна 50.000 квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади.

Суретда: Киев ва Ленинград ҳарбий округининг бинокор-жангчилари қурган уй-жойлар.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2 НОЯБРЬ 1966 й. 1-йил чиқиши. ЧОРШАНБА. № 107. БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

◆ ◆

СОВЕТ БИНОКОРЛАРИ! ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ СУРЪАТЛАРИНИ ОШИРИНГИЗ, СИФАТИНИ ЯХШИЛАНГИЗ ВА ҚИММАТИНИ КАМАЙТИРИНГИЗ! ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ, УЙ-ЖОЙ, КОММУНАЛ ВА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ОБЪЕКТЛАРНИ ТЕЗРОҚ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИНГИЗ!

КПСС Марказий Комитетининг Октябрь чақириқларидан.

◆ ◆

БУГУНГИ ЯНГИЛИКЛАР

БАЙРОҚДОР КОМБИНАТ

Бугун Сут комбинати коллективи байрам дастурхони учун 20 минг сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарди. Комбинат сутчилари Октябрь байрамини ёруғ юз билан кутиб олмоқдалар. Корхонага Москвадан ажойиб хушхабар қанот қоқиб келди. Учинчи квартал бўйича социалистик мусобақа якунларига кўра Тошкент Сут комбинатига ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи берилди. Комбинат коллективи учинчи кварталда ялпи маҳсулот бўйича давлат планини 113, 8 процент, маҳсулот тайёрлаш планини 114,6 процент бажарди ва бошқа соҳаларда ҳам юқори кўрсаткичларга эришди.

Бу муносиб мукофотдан руҳланган сутчилар йиллик планга қўшимча равишда бир неча минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг таклифига биноан Неапол — совет дўстлиги асоциациясининг президенти Фарбагуа, Ратна Тулат Хар ва шу асоциациянинг масъул секретари Парнесор Лал Шрефтха Тошкентга меҳмон бўлиб келдилар.

Неаполлик меҳмонлар республика Халқ Хўжалиги ютуқлари виставкаси, шаҳардаги янги биноларни, Самарканддаги тарихий ёдгорликларни кўрдилар ва Навоий номли опера ва балет Катта театрида «Майсаранинг иши» операсини тингладилар.

Кеча меҳмонларни чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг раиси Ҳ. Шукурова қабул қилди. У меҳмонларга жамиятнинг чет эллар билан олиб бораётган алоқалари ҳақида гапириб берди.

Меҳмонлар бугун Олмалиқ шаҳрига бориб, мис тозалаш фабрикасининг ишини кўздан кечирдилар. Улар эртага Москвага жўнаб кетишади.

ТИНГЛОВЧИЛАР ҲИССАСИ

Бугун Тошкент Олий партия мактабининг тингловчилари Сирдарё областидан қайтиб келишди. Улар қўриқ ер пахта далаларида бир ойдан ортиқ бўлиб, республикамизнинг 3 миллион 750 минг тонналик улкан «оқ олтин» хирмонини бунёд этишга муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Бу йил кўпгина тингловчилар ўз маҳоратларини «зангори кема» штурвалларида синаб кўрдилар. 4-курс тингловчиларидан Г. Азимов, К. Аннамуродов, В. Толстовларнинг ҳар бири «Правда» совхози далаларидан 30 тоннадан пахта териб беришди. Тингловчиларнинг бир қисми қишлоқ хўжалик экинларидан бўшаган далаларни келгуси йил мўл ҳосили учун кузги шудгорлашда ҳам актив қатнашдилар. Тингловчи механизаторларнинг ёрдами билангина «Правда» ва 7-совхозларда 1000 гектар ер шудгор қилиб қўйилди.

ЭКСПЕДИЦИЯ ИШ БОШЛАДИ

Бугун Семашко номидаги Ўзбекистон курортология ва физиотерапия илмий-текшириш институтининг экспедицияси Қорақалпоғистон Автоном Республикасидан қайтиб келди. Институт илмий ходимлари химик М. М. Мукальянц, инженер-физик Д. З. Мавашов ва инженер-гидролог Л. Г. Молдованова ўртоқлардан иборат бу экспедиция аъзолари Қорақалпоғистон Автоном Республикаси Соғлиқни сақлаш министри К. К. Бобаназаров иштирокида Қўнғирот районидаги «Қораумбет» кўлидан шифобахш балчиқнинг курортологик хоссаларини ўрганишга киришдилар.

Тошкентга олиб қайтилган балчиқ таркиби устида лаборатория кузатувлари бошлаб юборилди.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Тошкентда қор ёғиб ўтди. Шу кеча-кундузда ёғингарчилик бўлиши кутилмайди. Кечаси туман тушади. Температура кечаси 4-6 даража совуқ, эртага 6-8 даража иссиқ бўлади.

АФРИКА САНЪАТИ

Кеча Свердлов номли концерт залида Дагомея Республикаси рақс санъати усталарининг концерти бошланди. Томошабинлар Африка вакилларининг гўзал санъатидан жуда мамнун бўлдилар. Рақс санъати усталари ўз ҳаракатларида халқнинг озодлик учун курашини, мақсадини, меҳнатини нозик ва жозибали жилваларда акс эттирдилар.

Бугун санъаткорлар пойтахтнинг диққатга сазовор жойлари билан танишишди. Улар Чилонзорда янги уй-жойлар қурилишини кўздан кечирдилар ва Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг экспонатлари билан танишдилар.

НАВҚИРОН ШАҲАРГА МАРҲАМАТ!

ИНСОНИЯТ тарихида янги шаҳарга аҳолининг бирдан кўчиб кириши каби воқеа жуда кам учрайди.

Бугун минглаб тошкентликлар ана шундай ноодатий бир тантанага тўпландилар. Улар янги, шинам, дўстлик меҳри билан бунёд этилган шаҳар хонадонларига кўчиб кираётган бахтиёр кишиларни муборакбод этишга келишди.

Кенг асфальт кўча сизни ана шу янги шаҳарга олиб боради. Кўчанинг икки томони кетганча хушбичим, кўркам уйлардан иборат. Йўл четига «Ленинград проспекти» деб ёзиб қўйилган. Ватанимиз барча округларидан республикамиз пойтахтига ўша серқуёш май тонгида етиб келган жангчи-қурувчилар шаҳарни ана шу ердан бошлаган эдилар. Улар келгуси авлодларга мурожаат ёзилган занглагмайдиган пўлат нишонни дастлабки уйнинг пойдевори остига жойлаштиришди.

Эсланг, авлодлар! Шуни билингки, ғалаба ҳамиша ҳам фақат жанг майдонида қўлга киритилмайди. Тошкент учун хавотирлик бўлган ўша кунларда ҳувиллаб ётган шу жойларда кишилар тер тўкиб, офтоб жазирамасига дош бериб, ғалабани тобладилар.

Янги шаҳар бунёд этилаётганлиги тўғрисидаги хушхабар хонадан-хонага, чодирдан-чодирга пурҳикмат афсонадек кўчиб юрди. Янги шаҳардаги кошоналарни барпо этаётган кишилар тўғрисидаги қиссалар оғиздан-оғизга кўчди. Уларнинг номини тошкентликлар ҳурмат билан тилга оладиган бўлиб қолишди.

...Айтингчи, жангчилар, йўлдош шаҳар барпо этилаётган ойларни, кун ва ҳафталарни ким унутади дейсиз?

... Мана, Ленинград, Прикарпат проспектлари бўйлаб машиналар тантанали равишда ўтиб бормоқда. Уларда янги шаҳарнинг янги оила аъзолари ўтириб олишган. Чеҳраларидан нур ёғилиб турган бахтиёр кишилар оркестрнинг тантанавор садолари остида нон-туз билан кутиб олиниб, ўзлари истиқомат қиладиган хоналарга қувонч билан кириб борадилар.

Жангчи-қурувчилар дастлабки кунлардаёқ 100 минг квадрат метр майдондаги турар жой биноларини 1967 йил апрелида эмас, 1966 йил ноябрида топширишга аҳд қилишди.

50 минг квадрат метр уй-жой эса шу йилнинг охиригача қуриб битказилади.

Сержант Н. Коцюба бошлиқ коммунистик меҳнат комплекс бригадаси ана шундай ташаббус билан чиқди. Уларнинг шиорини юзлаб бригада ва бўлинмалар қўллаб-қувватлашди.

Ҳозир сиз теп-текис асфальт проспектда турибсиз. Бутун атроф ана шундай равон, озода магистраллардан иборат.

Ана шу асфальт йўлларнинг остида нималар борлигини биласизми?

Жангчиларимизнинг олтин қўллари шу проспектларнинг уйларнинг остига 48 километр узунликдаги водопровод тармоқлари, шунча ҳажмдаги канализация тармоқлари, 80 километр иссиқлик йўли, 6 километрга яқин газопровод, 60 километр кабель йўллари ёткиздилар.

Ҳаммаси бўлиб 170 минг квадрат метр узунликдаги йўл, тротуар ва майдон асфальтланди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ 250 кишига мўлжалланган ошхона, 420 ўқувчига мўлжалланган мактаб, 3 та озиқ-овқат магазини, 2 сартарошхона, болалар учун сут маҳсулотлари тайёрлайдиган ошхона, болалар боғчаси, саноат моллари магазини, аптека аҳоли хизматига тайёр.

Яқин кунлар ичида комиссия яна бир мактабни, иккита озиқ-овқат магазинини 150 кишига мўлжалланган ошхонани, шифохоналар комплексини, иккита маиший хизмат комбинатини қабул қилиб олади.

Турар жойлар ҳаммаси бўлиб қанча? 800 та. Уларнинг ҳаммаси икки қаватли саккиз ва ўн икки квартирали уйлар бўлиб, улар ёғочдан ишланган. Бир қисми эса йиғма ёғоч шчитлардан тикланган.

Мана бу коттеджга киринг.

Бу жойни Владимир Павлович Савефьев оиласи эгаллаган. «Дормехбаза» шофёри бўлган Савефьевнинг оиласи беш кишидан иборат. Улар шунинг учун ҳам учта алоҳида-алоҳида хоналар олишган. Умумий майдони 52 квадрат метрдан иборат. Ҳар бир коттеджнинг боғ участкаси 500 квадрат метр бўлади. Уйларнинг баландлиги 2,5 метр.

Кўчиб келаётган янги оилалар қатори биз ҳам икки қаватли саккиз квартирали уйга кирамиз. Саккиз квартиранинг олтитасида 24 квадрат метр жойни эгалловчи иккита қўшни хоналардан иборат. Бу ерда ошхона 7 квадрат метр, йўлак ва санитария узели 6 квадрат метр жойни эгаллаган.

Биринчи қурилиш бошқармасининг дурадгори Пётр Андреевич Цибулин ана шундай квартира олди. Унинг оиласи уч кишидан иборат.

— Мутахассис сифатида шуни айтишим керакки, мен энг яхши квартира олдим. Пардозлари ҳам, уйимнинг жойлашиши ҳам аъло даражада, — дейди у. Янги уй-жойлардан ҳамма ҳам бирдай хурсанд. Жангчи қурувчиларни улар ўз қон-қардошларидай қучиб, ўпишади.

Ўртоқ Воронцов бошчилик қилаётган Москва ҳарбий округининг қурувчи жангчилари Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва ишлаб чиқариш-тақсимлаш бошқармасининг Қизил байроғини уч марта олиш шарафига муяссар бўлдилар. Мусобақа давомида кўчма Қизил байроқни Киев, Ленинград ҳарбий округларининг, икки марта Қизил Байроқ орденли Болтиқ флотининг қурувчилари, Киев ҳарбий округининг монтажчилари ҳам олишга сазовор бўлдилар.

Қурилишда ишлаётган коммунистлар дастлабки кунлардаёқ меҳнат фронтининг авангардида бўлдилар. Коммунистлардан Тихолаз, Курт, Коцюба, Цацин, Батюк, комсомоллардан Махин, Вишнёвский, Большаков, Прокопенко, Демченко ва бошқалар раҳбар бўлган бригадалар ишлаб чиқариш нормаларини 300 процентга етказиб адо этишди.

Комсомол аъзоларидан Илькевич, Мороз, Эргашев, Потапов, Р. Рябов, Раҳимов, Сергеев, Мошков, Бекпўлатов, Кобушко, Ёқубов, Ситникас, Мельчак, Казверов, Парчевский, Андрусик, Кондратьев ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

БУГУН Сергелида шодиёна. Тантана. Янги уй-жойларга оилалар қувонч билан кириб боришмоқда. Бир-бирларини табриклашган, қучоқлаб кўришишган. Ҳамма бир оила аъзоларидай стол атрофига ўтириб олган. Атрофдан қадаҳлар кўтарилиб, «Жангчи қурувчилар, сизнинг соғлигингизга» деган овозлар янграйди.

Жанговар қуролни ва андава-ю, белкуракни бирдай тутиб, моҳирлик билан ишга солувчи қўлларингиз асло толмасин!

О. ОЛИМОВА.

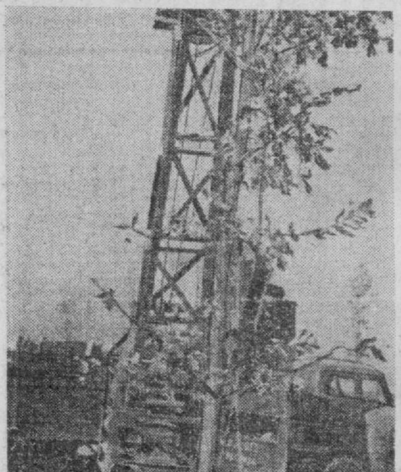

1. Мана янги мактаб ҳам тайёр. Кенг синф хоналари, шинам кабинетлар, дастлабки талабаларни қабул қилишга тахт. Ўқитувчилар ва ўқувчилар қизғин мактаб ҳаётининг бошланиб кетишини сабрсизлик билан кутмоқдалар. Бир мактаб ва олтита болалар боғча ва яслиси бугун янги шаҳарнинг кичик гражданларига ўз эшикларини очди.

2. Кондуктор Елизавета Горина, шофёр Анатолий Кириллов, кондуктор Анна Мордомова ва шофёр Виктор Котельников кўп йиллар давомида Тошкент маршрутлари бўйлаб хизмат қилишган. Эндиликда улар «Спутниқ — Фарҳод кўчаси» маршрути бўйлаб ишлай бошлашади.

3. Анна Пахомова янги уй-жойдан ғоят хурсанд. Бу ерда у магазин сотувчиси бўлиб ишлайди, эри ҳам ўзига яраша иш топиб олган. Болалар-чи, улар ҳам — Саша биринчи синфда ўқийди, Наташа болалар боғчасига боради.

4. Лариса Кулькова, Лиза Луцкая, Алла Искрова ва Анна Пахомова навқирон шаҳарнинг биринчи савдо ходимларидир. Улар ўзларини бу ернинг энг кекса истиқомат қилувчилари деб ҳисоблайдилар. Чунки бундан бир неча кун илгари фаровон квартираларга кўчиб кириб, иш бошлаб юборишди. Бугун бешта озиқ-овқат магазини ва иккита универмаг янги шаҳарнинг биринчи харидорларига хизмат кўрсата бошлайди.

5. Сергелида кўкаламзорлаштириш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Яна кўп ўтмай бу дарахтлар қулоч ёзиб, шаҳарча хуснига-хусн қўшади.

КУТУБХОНАЧИЛАР ЙИҒИЛИШИ

Бугун Тошкентда шаҳар кутубхона ходимларининг ҳисобот йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда шаҳар маданият бошқармасининг старший инспектори Ю. Орифжонова «Шаҳар кутубхона коллективларининг Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллиги муносабати билан олган социалистик мажбуриятларининг бажарилиши ҳақида доклад қилди.

«Билим», Толстой, Фурқат, Павлик Морозов номли кутубхоналарнинг коллективлари маданий хизмат кўрсатиш борасида яхши ютуқларни қўлга киритдилар.

Шаҳарда тўртта янги кутубхона ташкил қилинди. Чилонзорда минглаб китобхонларнинг ҳурматига сазовор бўлган Ғафур Ғулом номли кутубхона шулар жумласидандир.

Шаҳар кутубхоналарининг коллективлари бу йил зилзила туфайли қийинчиликлар туғилишига қарамай китобхонлар сонини 15 минг кишига оширишди. Китобхонларнинг умумий сони 90 минг кишига етди.

Ҳозир шаҳарда 44 та кутубхона Улуғ Октябрь революциясининг 50 йиллик юбилейига катта тайёргарлик ишларини олиб бормоқда. Яқин кунларда тўртта янги кутубхона очиш мўлжалланмоқда. Улардан иккитаси Тошкент йўлдоши — Сергелида бўлади. Бири катталар учун, бири болалар учун хизмат қилади.

Йиғилишда сўзга чиққан илғор кутубхона ходимлари ўз иш тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

ЕР ШАРИДАН ХАБАРЛАР

ГАНА ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Гана ҳарбий ҳукумати Африка бирлиги ташкилотининг Аддис-Абебада ўтказиладиган конференциясига жўнаб кетаётган ва қамоққа олинган 19 Гвинея дипломатини озод қилишдан бош тортди. Эфиопия императорининг Гана — Гвинея можаросини бартараф қилиш мақсадида Ганага келган махсус вакили Мамо Тадессага кеча Аккрада ана шулар баён қилинди.

Ассошиэтед пресс агентлиги мухбирининг Аккрадан хабар беришига кўра, Гана ҳарбий режимининг бошлиғи Генерал-лейтенантнинг Жозеф Анкра ҳам матбуот конференциясида Гвинея делегацияси аъзолари озод қилинмайди, деб таъкидлаган.

ГАРРИМАН ИНДИРА ГАНДИ БИЛАН УЧРАШДИ

ДЕҲЛИ, (ТАСС). АҚШ президентининг алоҳида топшириқлар бўйича элчиси Аверелл Гарриман кеча кечқурун Ҳиндистон Бош Министри Индира Ганди ва ташқи ишлар министри Сваран Сингх билан учрашди.

ПТИ агентлигининг хабар беришига кўра, ана шу учрашувлар вақтида Гарриман АҚШнинг Вьетнамга оид позициясини тушунтириб берди ҳамда яқинда Манилада бўлиб ўтган кенгаш натижаларидан Ганди ва Сваран Сингхни хабардор қилди.

ВДРГА ҲАВОДАН ҲУЖУМ

ХАНОЙ, (ТАСС). Американинг 7-флот кемаларида, шунингдек Жанубий Вьетнам ва Таиландда жойлашган самолётлари 29 ва 30 октябрда Вьетнам Демократик Республикаси ҳаво бўшлиғига бир неча марта бостириб кирди. Ҳамда Виньлинь районидаги, Каунгбинь, Ньенан, Намха ва бошқа вилоятлардаги аҳоли зич жойлашган районларни ва саноат объектларини ўққа тутди. Америка самолётлари демилитаризация қилинган зонанинг шимолий қисмида жойлашган аҳоли яшайдиган пунктларни ҳам бомбардимон қилди.

САЙГОНДА САРОСИМА

ЛОНДОН, (ТАСС). Бугун Сайгон марказида снарядлар ва миналар портлади, кўчаларда гранаталар отилди. Нго Динь Дьем ағдарилган куннинг уч йиллиги муносабати билан намойиш ўтказаётган қўғирчоқ ҳукумат қўшинлари саросимага тушиб қолдилар.

Рейтер агентлиги мухбирининг Сайгондан хабар беришига кўра, худди шу вақтда шаҳар яқинидаги дарё соҳилида ватанпарварлар Американинг мина ташувчи тральшчигини портлатиб юбордилар. Намойишга тўпланган юзлаб кишилар ҳар томонга қочиб кетдилар. Қўғирчоқ ҳукуматнинг махсус минбарда турган министрлари ваҳимага тушиб ерга ётдилар. Маъмурлар ярадор бўлганлар ва ўлганлар сонини хабар қилишдан бош тортмоқдалар.

В. И. ЛЕНИН САФДОШЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Владимир Ильич Ленин Россиянинг узоқ чеккаларидаги воқеаларга зўр эътибор билан қарар эди. Айниқса Тошкентда бўлиб ўтган Осипов фитнасидан сўнг Россия Федератив ҳукумати Туркистонга бўлган эътиборини кучайтирди. В. И. Ленин Тошкентдаги январь воқеаларига катта эътибор билан қаради. Контрреволюция оқибатларини тугатиш ва Туркистонда нормал ҳолат жорий этиш мақсадида Владимир Ильичнинг таклифига мувофиқ 1919 йил февралида Тошкентга Ш. З. Элиава, П. А. Кобозев ва бошқалар составида махсус комиссия юборилди. Ўша йилнинг октябрь ойида Россия Федерацияси ҳукумати ва РКП(б) Марказий Комитети Туркистон партия ва совет органларига амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида М. В. Фрунзе ва В. В. Куйбишев ўртоқлар раҳбарлигида махсус Туркистон комиссиясини юборди.

Шу муносабат билан В. И. Ленин: «Туркистон халқлари билан тўғри муносабат ўрнатиш Россия Социалистик Федератив Совет Республикаси учун, муболағасиз айтиш мумкинки, ғоят катта, оламшумул тарихий аҳамиятга эгадир...» — деган эди.

Туркистон комиссияси етиб келиши биланоқ партия ташкилотларини уюштириш, ҳарбий қисмларда интизомни мустаҳкамлаш, улар орасидаги ёт унсурлардан тозалаш билан шуғулланди. Комиссия партия-совет ва хўжалик аппаратларини қайта тузиш масаласига эътибор берди. Бу ишга, давлатни бошқариш ишига ишчиларни ва қишлоқ камбағалларини жалб қилди. Комиссия меҳнаткашларни советлар сайловига тайёрлаш соҳасида катта иш олиб борди.

В. И. Ленин сафдошлари Ўрта Осиё халқлари ўртасида катта обрў ва ҳурматга сазовор бўлдилар. Улар коммунистик партия обрўйини оширдилар.

1920 йил бошларида В. И. Ленин сафдошлари советларга ўтказилган сайловларда актив қатнашдилар. Бу сайловларда Туркистон комиссиясининг барча аъзолари партия ва совет ташкилотларига сайландилар.

1920 йил 4 мартда Я. Рудзутак раислигида Тошкент темир йўли марказий заводида (ҳозирги Октябрь революцияси номли завод) ўтказилган умумий йиғилишда 2500 киши қатнашди. Йиғилиш Тошкент ишчи ва деҳқонлар Советига сайловлар ўтказиш масаласини муҳокама қилди. Сайлов рўйхатларига большевиклар, социал-демократлар ва меньшевиклар партияларининг кандидатлари киритилди.

Марказий заводда бўлиб ўтган йиғилиш қатнашчилари якдиллик билан коммунист-большевиклар учун овоз беришга қарор қилдилар. Фақат 14 та қарши овоз берилди ва 37 киши бетараф бўлиб қолди.

1920 йил 4 мартда Тошкентнинг янги шаҳридаги иккинчи сайлов районида қабул қилинган қарорда бундай деб ёзилган:

«Нотиқларнинг сайлов тартибини тушунтирувчи ва коммунистик партия ҳамда Совет ҳокимиятининг хизматларини кўрсатувчи нутқларидан сўнг овоз бериш бошланди.

Иккинчи сайлов районида коммунист-большевиклар киритилган рўйхат овозга қўйилганда, улар учун 242 киши овоз берди, қаршилар йўқ. 20 киши бетараф қолди.

Рисқулов, Куйбишев, Тоболин ва бошқалар сайландилар».

1920 йил 30 апрелда Тошкент партиясиз ишчилар конференциясига 750 хизматчи қатнашган сайловда М. В. Фрунзе, Ш. З. Элиава ва бошқалар сайландилар.

Туркистон фронти ва 1-авиацион поездининг 43 авио отряди кўчма поезд устахонаси қизил аскарларининг бирлашган йиғилиши резолюциясида қуйидагича ёзилган: «Биз, юқорида номлари келтирилган ҳарбий қисмларнинг қизил аскарлари, бошқа ҳеч қандай партия учун овоз бермаймиз, биз коммунист-большевиклар партияси учун ўзимизнинг овозимизни берамиз. Чунки биз РКП(б) ни меҳнаткашлар оммасининг ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи партия деб биламиз».

Туркистон комиссияси қисқа вақт ичида В. И. Лениннинг топшириқларини бажарди, совет, партия ва хўжалик аппаратлари ишларини йўлга қўйди, Туркистонни контрреволюция ва интервентлардан тозалади.

В. БЕЛЮШИН.

КОММУНИСТ ҚАЛБИ

У сахий қалб эгаси. Ҳамма билан самимий ва ширинсўзлик билан суҳбатлашади, кишининг қалбига йўл топа билади. Бировга ҳазил-мутойиба қилса, бошқасига дўстона маслаҳат беради. Борди-ю бирортаси хато қилгудек бўлса, аяб ўтирмайди, қаттиқ танбеҳ беради.

Бу ким бўлди ўзи? Катта бошлиқми? Йўқ, оддий ишчи. Минора кранининг машинисти Евгений Захарович Голубничий. Тошкентда бинолар барпо этаётган «Главмосстрой» қурилиш бошқармасининг энг фидокор ишчиларидан бири.

Евгений бўш вақтларда унинг атрофидан одам аримайди. Бу унинг моҳир ишчи эканлигидангина эмас, меҳрибон, маслаҳатгўй, қувноқ кишилигидандир. Ишни қойил қилсанг-у, тилинг заҳар бўлса, барибир одамлар сенга яқинлашмайди. Механизация ва автотранспорт бошқармаси партия ташкилотининг секретарь ўринбосари вазифасига Евгений Захаровични бежиз сайлашмади. Чунки у кишиларнинг қайғу ва қувончини ҳис қила биладиган, оғирини енгил этишга тайёр кишидир.

Мана ниҳоят 6-корпус ҳовлисида «МБТК-80» крани ўрнатилди. Бу ерда олти секцияли уй қурилмоқда. Аслида материалларни ўз вақтида етказиб туриш учун битта кран камлик қиларди. Лекин Евгений иккинчи кранни келтиришларини сўраб турмади. Суръатга зўр берди. Москвадагидан икки марта кўп тезлик билан ишлади. Нима элтиб бериш керак бўлса, шуни етказиб турди.

Ишда аниқлик ва тезликни ҳар қандай машинист Евгенийдан ўрганса арзийди. У кимга нима кераклигини дарров сезиб олади. Юкчилардан Владимир Милюк, Алексей Лаврухин ёки Вячеслав Пантелеев кичик ишора қилса бўлди, унга «вира», «майна» деб қичқиришнинг кераги йўқ. У ўз пўлат юк кўтарарини белгиланган жойга туширади.

Корпусни Иван Лаврухин бошчилигидаги 177-қурилиш бошқармасига қарашли бригада қурмоқда. Бригадир ва кранчини ҳамма вақт бирга кўриш мумкин. Улар бир уйда яшаб, бир жойда меҳнат қилишади. Кечқурунлари ишни қандай қилиб яхшироқ ташкил этиш, кишиларни қандай қилиб жой-жойига қўйиш тўғрисида маслаҳатлашиб олишади. Бригада тўрт сменада ишлайди. Кран бутун кун бўйи, ҳатто кечалари ҳам тинмайди. Эндиликда икки кранчи — Евгений Голубничий ва Петр Москвичев ўн икки соатдан ишлашмоқда. Иккови Москвадаги бошқармада ҳам бирга ишлашган. Тошкентда ҳам улар ҳамкор. Евгений қадрдон дўсти тўғрисида шундай дейди:

— Москвалик дўстим Москвичев ҳеч қачон ишчилик шаънига доғ юқтирмайди.

Бир кун Евгенийнинг олдига пардозчилар келишди:

— Бир илтимос бор, оғайни, иккинчи ва учинчи қаватларга сувоқ учун қоришма етказиб бериш керак. Шуниси ҳам борки, балконга чиқариб бера оламикинсан?

— Уннаб кўраман.

Бу осон вазифа эмас эди. Чунки бинонинг ичкарисига кранининг хартумини киритиш лозим. Бу инструкцияда ҳам кўзда тутилган эмас. Нима қилиш керак? Пардоз материалларини чиқариб бериш учун кўтаргич ҳали ўрнатилмаган. Сувоқчилар қараб туришлари керакми? Қандай қилиб ёрдам беришса экан? Шуни назарда тутиб Евгений «уннаб кўраман» деган эди. У қоришма солинган яшикни чаққонлик билан кўтарди-да, корпус томон яқинлашди. Кейин моҳирлик билан уни пардозчиларга узатди.

Бу иш кишидан ниҳоятда катта аниқликни талаб қилади. Голубничий бу вазифани ҳамма вақт бехато бажарди.

— Кўзинг мунча аниқ ишлайди! — дейди қойил қолиб бригадир.

— Қўй оғайни, мақтовга тобим йўқроқ, сеникига ўхшаган оддий кўз-да.

— Мард киши тан олади. Сенинг ўрнингда бошқа киши бўлганида, бошини оғритиб ўтирмасди. Иш тўхташи билан нима ташвиши бор. Сен-чи, Евгений, тиришқоқ одамсан.

Бу самимий сўзлар Голубничийга унча ёқинқирамади.

— Қўй энди, мени талтайтириб юборма.

Партия ташкилоти секретари ўринбосарининг иши бошидан ошиб ётибди. 15 ноябрдан партия маорифи тармоқларида машғулотлар бошланади. 1 октябрдан бошлашмоқчи эди-ку, шаҳар партия комитети жой етишмаслиги туфайли муддатни бироз узайтирди.

Евгений Захарович ҳар бир коммунист билан маслаҳатлашиб олди. Ким ўқишни хоҳлайди, илгари қандай тўгаракда шуғулланганлигини аниқлади. Пропагандистлар танлади. Адабиётлар, конспект учун дафтарлар келтириш кераклиги тўғрисида ўйлаб кўрди. Хуллас, муҳим ишларни ҳам, майда-чуйдаларни ҳам эсдан чиқаргани йўқ.

Кишилар ундан маслаҳат, ёрдам сўраб келишади. Ҳеч қачон Евгений Захарович бировнинг илтимосини қайтарган эмас.

Бирортаси ғамгин юрганини кўриб қолса, Евгений Захарович дарров ёнига боради:

— Сенга нима бўлди? Хотининг хат ёзмаяптими? Ўзингдан ўтган. Иш билан бўлиб, ҳол-аҳвол сўрамагансан.

Коммунистнинг ҳар бир ишга дахли бор. У ҳар бир ишга ўз ҳиссасини қўшиши лозим. Ахир, москвалик қурувчи Тошкентда ишлаб турибди. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги зарбдори деган юксак ном учун курашмоқда-да. Шунинг учун ҳам Евгений Захарович Голубничий Ўзбекистон пойтахтини қайтадан юксалтириш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун тинмай меҳнат қилмоқда. Унинг кўксида коммунист қалби уриб турибди.

С. ВЛАДИМИРОВ.

Ҳарбий сувоқчилар

Кун сайин юксалиб чиройга тўлаётган Сергели йўлдош шаҳрида тун деярли бўлмайди, десак адашмаган бўламиз. Ильич чироқлари доимо чарақлаб туради. Бу жойда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигига муносиб совға — зилзила оқибатидан бошпанасиз қолган оилаларга, 100 минг квадрат метр турар жой топшириш иштиёқида солдатлар фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Кечки овқатга қайтаётган солдатлар колонналарининг айримлари бугунги ажойиб меҳнатларидан шод бўлиб, айримлари эса бугунги шарафли ишдан қаноатланмасдан турли хил иш режалари ҳақида баҳслашиб келишмоқда.

— Агар, — дейди тўсатдан юзларида илиқ табассум пайдо бўлган Уоля, — эртага уйга пардозчилар келмоқчи бўлса, нечаси ишласак, биз ҳам ишимизни тамомлашимиз мумкин.

— Тўғри, — деб унинг сўзини маъқуллади оддий аскар Давгун.

Улар тезда овқатланишиб тунги сменага отландилар...

12 квартирали бино ёнига эрта тонг билан пардозчилар етиб келишди. Улар ҳам сўнгги қуруқ сувоқни тугатиб, энди сменадан қайтиш олдида эдилар. Пардозчилар сувоқчиларга раҳмат айтишиб, навбатдаги ишларига зафарлар тиладилар. Уфқдан бошини ҳозиргина кўтариб қуёш заррин кокилларини ёйиб, гўё сувоқчиларни табриклагандек кулиб турибди.

Булар Болтиқ флотининг ҳарбий бинокорлари. Улар 12 квартирали уйни ўн уч иш кунида эмас, тўққиз иш кунида тамомладилар. Смена нормаларини 180.200 процент адо этиб бажараётган В. Анопченко, Н. Тимофеевлар бу ишда намуна кўрсатдилар. Байрамга яна 12 уйни пардозчиларга топшириш учун қўлни-қўлга бериб меҳнат қиляптилар.

А. ҲАМРОҚУЛОВ.

Тошкент бунёдкорлари сафида қозоғистонлик қурувчилар ҳам бор. Яқинда улар Чилонзорда ўн иккита қирқ квартирали бинони фойдаланишга топширдилар.

Суратда: илғор бригада аъзоларидан К. Светличникова, И. Гергардт, С. Сатршинов, Р. Дудченко, И. Волков, Ю. Кувикин ва Ю. Квашнинлар.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

1929 ЙИЛ

7—12 ОКТЯБРЬ. Тошкентда Москвадаги Большой театр солистлари Викторина Кригер ва Асаф Мессерернинг гастроллари бўлиб ўтди.

15 ОКТЯБРЬ. Ўзбекистон радиосида ўзбек тилини ўрганиш курси очилди.

17 ОКТЯБРЬ. Тошкентдан биринчи самолёт Хоруғга учиб кетди.

23 ОКТЯБРЬ. Тошкентда революцион кинематографларнинг уюшмаси (АРК) ташкил этилди.

ОКТЯБРЬ. СССР Давлат планининг Олий сув-техника совети Ленинград политехника институтининг профессори Г. К. Ризенкампф томонидан янгитдан тузилган Мирзачўлни суғориш проектини қараб чиқди.

ОКТЯБРЬ. Тўқимачилар союзи Марказий Комитети томонидан юборилган ишчиларнинг биринчи группаси Ўрта Осиёда ишлаш учун келди.

1—15 НОЯБРЬ. Профессионал-техника маълумоти бўйича биринчи республика съезди бўлиб ўтди.

4 НОЯБРЬ. 25 кишидан иборат пахтакорлар делегацияси Ўзбекистондан Москвага борди.

6 НОЯБРЬ. Октябрь революциясининг 12 йиллиги шарафига пахтачилик машинасозлиги механика заводининг ишчилари пландан ташқари 240 та сеялка ишлаб чиқардилар

7 НОЯБРЬ. Тошкентдан Москвага 60 вагон пахта карвони совға қилиб юборилди.

7 НОЯБРЬ. Қўқоннинг эски шаҳарида деҳқонлар учун ташкил этилган биринчи поликлиниканинг тантанали очилиш маросими бўлди.

10—11 НОЯБРЬ. Марказий радио ва маҳаллий артистларнинг ижросида «Евгений Онегин» операсининг дастлабки спектакллари кўрсатилди.

12 НОЯБРЬ. Москва, Иваново-Вознесенский, Ленинград областлари тўқимачилари билан Ўрта Осиё пахтакорлари ва пахта тозалаш ҳамда ёғ заводлари ишчилари ўртасида социалистик мусобақа шартлари имзоланди.

17 НОЯБРЬ. «Қизил Шарқ» устахонасида ташландиқ металларни тўплаш бўйича якшанбалик ўтказилди. Якшанбаликда 1216 ишчи қатнашди. Шу куни завод ишчилари 14 платформа саксаулни туширишди.

8 НОЯБРЬ. Самарқандда Москва, Ленинград ва Иваново-Вознесенск тўқимачиларининг иштирокида пахтакорлар ва пахта тозалаш заводлари ишчиларининг республика конференцияси очилди.

НОЯБРЬ. Республикада саводсизликка қарши юриш бошланди. Бунда 15 минг киши қатнашди.

1 ДЕКАБРЬ. Араб алифбосини лотин алифбоси асосида тузилган янги алифбо билан алмаштириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

5 ДЕКАБРЬ. Тожикистон автоном Совет Социалистик Республикаси Ўзбекистон ССР составидан ажратилди ва СССР Марказий Ижроия Комитетининг қарори билан Тожикистон ССР га айлантирилди.

ДЕКАБРЬ. Асака МТСи ташкил этилди.

ДЕКАБРЬ. Ўрта Осиё қишлоқ хўжалик институти (САСХИ) очилди.

ДЕКАБРЬ. Ўрта Осиё ипакчилик институти ташкил этилди.

ДЕКАБРЬ. План институти ташкил этилди.

* * *

Ўзбекистонда 14 гектар майдонга биринчи марта каноп экилди.

* * *

Ўзбекистон ССР Ер ишлари Халқ Комиссарлиги пахтачилик Бош комитетининг кутубхонаси негизида Тошкентда қишлоқ хўжалик марказий илмий кутубхонаси ташкил этилди.

ТОШКЕНТ БУНЁДКОРЛАРИ

Машъаллар

Йўлдош Абдуллаев ўрта мактабда ўқиб юрган вақтларидаёқ қурувчи бўлиш орзусида эди. У ўрта мактабни битиргач, 159-қурилиш трестига қарашли 10-қурилиш бошқармасида меҳнат қилаётган илғор ишчи Ғани Валиевга шогирд бўлди. Ана шу кундан бошлаб унинг қурувчилик фаолияти бошланди. У устозининг ҳар бир ишини зимдан кузатиб, буюрган ишларини сидқидилдан бажарди.

Ғани ака шогирдининг зийраклиги, ғайратли, ишчанлигини кўриб, дилдан қувонди ва келажакда ундан ҳақиқий бинокор етишиб чиқишига ишонди.

— Мен ишга кирганимдан бери, — дейди Йўлдош Абдуллаев, — энг қувонган ва ҳаяжонланган куним 1959 йилда бўлди. Чунки кунларнинг бирида устозим Ғани Валиев «Сен эртадан бошлаб ғишт терувчи бўлиб ишлайсан» деб оқ йўл тилагани ҳали-ҳали эсимда.

Йўлдош устозининг юзини ерга қаратмади. Топшириқларни ўз вақтида бажарди, билмаганларини тажрибали ишчилардан сўраб билиб олди. Ундаги ташкилотчилик қобилиятини сеза олган коллектив 1960 йили Абдуллаевга ўқув комбинатидаги мастерлик курсида ўқиш учун йўлланма бердилар. Ўқишни муваффақиятли битиргандан сўнг, у 13-қурилиш бошқармасига бригадир қилиб тайинланди.

Мана, ҳозир Йўлдош коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номни олиш учун курашаётган 24 ишчига раҳбарлик қилмоқда. Хўжалик ҳисобида ишловчи бу бригада аъзоларини трестда «машъаллар коллективи» деб тилга олишади. Чунки улар қурган Самарқанд дарвозадаги 180 ўринли 48 кваратирали турар жой биноси, Калинин район, «Октябрь» колхозидаги тўрт қаватли мактаб биноси ва Киров районидаги 140 ўринли болалар яслиси, яқинда фойдаланишга топширилган Есенин кўчасидаги 60 квартиралик турар жой бинолари ғоят сифатли чиққан.

Бу азаматлар қўли билан бунёд этилган шинам иморатлардан фойдаланаётган кишилар уларнинг меҳнатидан беҳад мамнун бўлмоқдалар.

Коллектив аъзолари трест бўйича ўтказилган социалистик мусобақада қатнашиб, ўн ойдан бери биринчиликни қўлдан бермай келаётирлар.

Т. ОБИДОВ.

3-тикув фабрикасининг илғор тикувчиларидан Ш. Каримова ва А. Еюмолиналар смена топшириқларини 110—120 процентга етказиб адо этишмоқда.

Суратда: Ш. Каримова ва А. Еюмолиналар иш устида.

А. Тўраев фотоси.

ИНСОН ОДОБИ БИЛАН...

Ақл—Ҳасан, одоб—Ҳусан

Қуёш ботиб, қош қорайиши билан муҳташам мактаб биноси бирин-кетин келаётган кишилар билан гавжумлаша бошлади. Карнай-сурнайларнинг ёқимли овози, маҳалла аҳлини мактаб томон чорларди.

Соат еттиларда ҳамма тўпланиб бўлди.

Мактаб залида қатор ўтирган ёш-қари минбарга тикилди. Маҳалладаги қариялар советининг раиси М. Фармонов ўтирганларга мурожаат қилиб:

— Қадрдон отажон-онажонлар, навқирон ёшлар, бугунги йиғилишимиздан асосий мақсад шуки, мана кечагида «Тошкент оқшоми» да «Инсон одоби билан...» деган ахлоқ саҳифаси берилган... Шу газетада «Узган» маҳалласи активларининг фикрлари билан танишдик. Шу ҳақда биз ҳам кўплашиб гаплашиб олсак. Қани, кимнинг кўнглида тугиб юрган қандай гапи бор?

У кечани очиб, сўзни кекса, халқ маориф аълочиси Туроб Шермуҳамедовга берди. Бу моҳир педагог болалар тарбиясининг энг муҳим томонлари ҳақида гапириб қуйидагиларни айтиб ўтди.

— Халқимиз ўртасида салом-аликнинг миллий формаси «Ассалому алайкум», «Ваалайкум ассалом» ибораси қадимдан қўлланилиб келинади. Ҳурмат юзасидан айтилган бу салом-аликда инсонга қанчадан-қанча иззат ва ҳурмат бор. Ҳозирги ёшларимизнинг ташқи қиёфаси, юриш-туриши, жамоат ўртасида ўзларини тутишларини кўриб, меҳринг бепиёс ортади, чексиз қувонасан киши. Аммо ёшлар ўртасида баъзи кимсалар учраб турадики, бундайлар, ҳатто, оддий сўрашиб ўтишни ҳам билмайдилар. Бизда бирон кимсанинг номини айтиб чақирмоқчи бўлинса, у кишининг дарҳол «лаббай» деган жавоби, бўлади. Баъзи навқирон ёшлар бу сўзнинг ўрнига «ҳа» «ҳув» «нима?» каби дағал жавоб берадилар. «Лаббай», деб қайтарилган жавоб қандай ёқимли ибора. Менинг кўпчиликдан истагим шуки, фарзандларимизни ёқимтой, меҳнатсевар, одобли қилиб ўстирайлик... «Ассалому алайкум», «Лаббай» каби ибораларимиз ёшлар ўртасида кенг оммалаштирилса, биз ёшлардан ғоят севинардик.

Тажрибали шифокор, 6-поликлиниканинг бош врачи Ҳидой Маъзумов суҳбатни Туроб акадан кейин давом эттириб деди:

— Туробжоннинг гапи жуда ўринли. Мен ҳам қўшиламан бунга.

Энди мен яна бир нарсани гапирмоқчиман. Кейинги йилларда ёшлар ўртасида одоб нормалари бирмунча сусайиб кетганга ўхшайди. **Баъзи ёшлар катталардан ҳеч ҳайиқишмайди. Келишмаган қилиқлар қилишади. Орамизда шундай йигитчалар учраб турадики, булар жамоат олдида папирос чекиш, спиртли ичимликлар ичиш, бачкана кийимлар билан қарияларни, аввало ота-она дилини ранжитаяптилар...**

— Бир куни Кўкчадан трамвайга ўтирдим, — дейди Ҳидой ака. — Чамаси 25 ёшларга борган ўсмир вагонда ўтирар, дам-бадам папирос чекар эди. Сабр қилиб, бироз ўзимни тийиб турдим. Бир маҳал кондукторнинг «папирос чекманг», деган сўзи эшитилиб қолди. Шунда ҳалиги йигит кондукторга дағдаға қилди. Ҳамма йигитга қаради. «Бирон нарса пишириб қўйибманми? Мунча қарайсанлар» дейди вагон ичидагиларни жеркиб. Бундай совуқ муомала ҳамманинг руҳини туширди.

Мен йигитчага босиқроқ гапириш ниятида унинг олдига бордим. Бордим-у, пушаймон едим. Сабаби, башанг йигитчанинг оғзидан пиво ҳиди келиб, кўнглимни айнитди. Ҳа, демак, бу «зумраша» бежиз чекмаётган экан-да... Ана ичкилик одамни не кўйларга солади. Ҳидой ака Маъзумов ўз фикрлари билан ўртага кўпгина фойдали маслаҳатлар ташлади. Унинг сўзлари кеча қатнашчиларига бениҳоя маъқул тушди.

Шундан сўнг суҳбатни Абдураҳим тоға Расулев давом эттирди:

— Ақл — Ҳасандир, одоб — Ҳусан, дейди халқимиз. — Ҳақиқатан ҳам ақл билан қилинган меҳнат самарали бўлади. Одоб билан олиб борилган муомала эса, кишини хушнуд этади. Маҳалламиз аҳли Расул ва Мирзаота Исамуҳамедовларни яхши танишади. Бу оталарга қарашли фарзанд, невара, чеварларнинг ўзи 100 кишига етади. Буларнинг ҳаммаси одобли, ҳаёли, ўқимишли. Гап гапиришадиган бўлса, ўйлаб фикр юритишади. Тиниб-тинчимаган пири-бадавлат бошлиқ отахонлар оиласида барака бор. Меҳнатлари унумли, оила аъзоларининг бир-бирига бўлган иззат-ҳурматини кўрсангиз, ҳавасингиз келади. Тўй-ҳашам, маърака ҳам ота маслаҳати билан бўлади. Бу оилада биронта бебош фарзанд йўқ. Ҳаммалари иноқ. Шунинг учун ҳам Марс кўчасидагилар бу отахонлар билан фахрланишади.

Шифокоримиз Ҳидойжон ичкиликни гапириб, уни қораладилар. Мен ҳам шу масалада ўз фикримни билдирсам. «Келинг бирга ўйлашайлик» мақоласида наша чекиш, бўза ичиш бир замонда айб бўлганди, деб тилга олинган. Ичкилик ичиш ҳозир уят эмасми?! Менимча жуда ҳам уят, номуссизлик. Ичкилик туфайли бирон киши ҳозиргача наф кўрган эмас, эшитмаганмиз. **Ичкилик кишининг субитики, ҳурматини, обрўсини кетказиб қўядиган нарсадир. Яхшиси ичкилик орамиздан йўқолсин. Ким ичса уни уялтирайлик. Ичкиликни ташлаш учун фақат ирода керак, холос.** Маҳалламизда «К» исмли йигитча бор. Бу йигит ичмаганида жуда хушмуомала, катталарнинг ҳурматини жойига қўядиган, одобли, ҳаёли одам. Аммо қиттак отдими, тамом. У айнайди-ю, ўзини билмай қолади. Кунлардан бир куни уч-тўрт кекса уни ўртага олиб, насиҳат қилдик. Бундай қилсанг соғлигинг йўқолади, ҳурматинг кетади, дедик. У энди ичмайман, деб сўз берди. Йигит сўзидан, арслон изидан, деб, шуни айтишар экан. Мана, олти ой бўлди. Бу йигитнинг бирон марта ичганини кўрганимиз, эшитганимиз йўқ. Балли иродангга, азамат. Бу ишингдан ҳаммамиз, аввало падаринг хурсанд.

Ичкиликка қарши курашиш учун ота-оналар, ёр-дўстлар, қолаверса маҳалла аҳли актив қатнашсалар ёмон бўлмайди.

Ичкиликбозликдан ҳазар қилайлик!

— Абдураҳмоннинг айтган гапи жуда тўғри. Мен ҳам баъзи фикримни ўртага ташласам, — дейди маҳалланинг кекса отахонларидан бири Аҳмадхўжа ака. Маҳалла аҳли ўртасида онда-сонда дилозор, қўпол муомала қилувчи, оғзи бўшлар учраб туради. «Тилга эътибор, элга эътибор» мақолини эслаб ўтайлик. Тилимиздан доимо бол томиб турғани яхши. Маҳалламизда бир аёл бор. Ўзининг кўриниши туппа-тузук. Аммо бола тарбиясига келганда бефарқ қарайди. Болаларини овози борича «ер ютгурлар», «қон қақшагурлар» каби шалоқ сўзлар билан қарғайди, шовқин-сурон кўтаради. Натижада қўни-қўшниларнинг тинчлигини бузади. Бундай кўринишлар ҳам одобсизликни, беҳаёликни исботлайди. Биз бу аёлга болани ҳақоратламанг десак, у «ўзимнинг болам, севганимдан шундай дейман», дейди. Ана онанинг жавоби.

Болани тарбиялашда, одобли қилиб ўстиришда ҳар бир она ширинсуҳан бўлгани дуруст.

— **Қизларимизни уй ишларига ўргатишимиз лозим,** — деб бошлади суҳбатини кекса савдо ходими Ҳадича опа. **Баъзан шундай қизлар учраб турадики, энг ўнғай овқатни ҳам тайёрлашни билишмайди. Бу уят. Бундай нуқсонга биз оналар йўл қўймаслигимиз керак. Қачонгача баъзи ойимча қизлар «тайёрга айёр» бўладилар.**

Суҳбат-кечанинг бошланганига алламаҳал бўлса ҳам, сўзга чиқувчиларнинг ниҳояси йўқ. Маҳалла аҳлининг фикр-ёди келажак авлодни ҳақиқий инсон қилиб тарбиялашда эди.

Октябрь район, «Пахтакор» маҳалласи (раиси И. Илёсова) **суҳбат-кечада ахлоқ, одоб масалалари бўйича шуғулланувчи алоҳида совет тузди.**

Кеча жуда қизиқарли ўтиб, охирида маҳалла аҳлига Н. Қулабдуллаев, М. Юнусов, З. Обидов, Қ. Усмонов каби маҳалла санъаткорлари хизмат қилишди.

О. САЙДАМИНОВ,
маҳалла активи.

Яқинда дастлабки машғулотлар бошланади

Пропагандистлар тайёрланмоқда

Партия ўқиши системасида машғулотлар бошланишига икки ҳафта қолди. Тошкентда бу машғулотларга қарийб икки мингта икки йиллик бошланғич сиёсий мактаблар ва тўрт йиллик Марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактаблари, кўплаб назарий семинарлар тингловчилари киришадилар.

Ҳозир партия ташкилотлари пропагандистлар тайёрлашга асосий эътиборни қаратмоқдалар. Тошкент политехника институти биносида уч кун давомида семинар ўтказилди. Бу семинарда биринчи ўқиш йилини бошлайдиган сиёсий мактаблар ва Марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактабларининг пропагандистларидан 120 дан кўпроқ киши қатнашди. Машғулотларда қардош республикалардан келиб Тошкентни тиклашда қатнашаётган партия ташкилотлари мактабларининг раҳбарлари ҳам иштирок этдилар.

Ҳозирги замон шароитида партия пропагандасининг вазифалари тўғрисида, халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракат масалалари юзасидан партия XXIII съездининг қарорлари ҳақида лекция ва докладлар ўқилди.

Марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш мактабларида КПСС тарихи юзасидан бир қанча лекциялар ўқилди. Бу лекцияларда Улуғ Октябрь Социалистик Революцияси ғалабасининг жаҳоншумул тарихий аҳамияти ва В. И. Лениннинг «Коммунизмда болаларча сўллик касали» китоби тўғрисида, Владимир Ильичнинг биринчи рус революцияси йилларида партия ўйнаган роли ёритиб берилган бир қанча бошқа асарлари ҳақида гап борди.

Бошланғич сиёсий мактаб раҳбарлари учун Владимир Ильич Ленин биографиясига бағишлаб лекциялар ўқилди.

29 октябрь — машғулотларни якунлаш куни пропаганда ишида методика, педагогика, логика ва психология, пропагандист нутқининг маданияти масалалрига бағишланди.

Семинарда шаҳардаги олий ўқув юртлари ижтимоий фанлар кафедраларининг раҳбарлари, партия ходимлари, тажрибали пропагандистлар лекция ўқидилар.

Ана шундай семинарлар район партия комитетларида ҳам ўтказилди. [ЎзТАГ].

Шоислом Шомуҳамедов шарқшунос олимгина эмас, рубоийнавис шоир ҳамдир. У классик адабиётимизнинг Умар Хайём, Саъдий Шерозий, Абдураҳмон Жомий, Рудакий каби йирик вакиллари ҳақида илмий асарлар ёзиш билан бирга, мазкур шоирларнинг дурдоналарини таржима қилиб, замондошларимизга тақдим этмоқда. Шунингдек, унинг ўз ғазаллари ва рубоийлари чуқур мазмундорлиги билан сиз — ҳурматли газетхонларимизнинг эътиборингизни тортишига аминмиз. Марҳамат, ўқинг, дўстлар!

Рубоийлар

Бошоқда бир олам неъмат жамул жам,
Ер қўри, кун нури, мардлик ва карам.
Тегирмон зулмини кутар сарғайиб,
Неъматимдан баҳра олсин деб одам.

* * *

Яхши фарзанд — киприк билан қош,
Яхши фарзанд — қалбингда қуёш.
Нобоб чиқса — ё кўздаги чўп,
Ёки қалбга чўккан оғир тош.
Меҳнатинг зўрми бир қоп дон,
Қуёшнинг нурими бир қоп дон?
Томирда югуриб юрган қон,
Ҳаётнинг кўрими бир қоп дон?

* * *

Салом бер чақалоқ туғилган замон, —
Дейсиз, — туғилдими хуршиди тобон?
Ё бир даҳо билан бойимиш жаҳон?
Ер ўпиб салом бер, туғилди Инсон.

* * *

Ақл ўрган сен нокасу касга қараб,
Зийрак кекса ёки ёш чапдастга қараб.
Аммо кўпроқ кексаларга кўнгил боғла,
Сув оқади юқоридан пастга қараб.

* * *

Оппоқ сочларимдан ор қилма, жоно,
Ё танимай юзинг бурма, бевафо.
Вафо нималигин билганингдайди,
Бўлар эди сочим ҳануз тим қаро.

* * *

Амалдор нокасга учраб қолган дам
Қўлларинг кўксингга қўймагил ҳечам.
Кўз нуринг, шууринг, қалбинг, эй одам,
Меҳнаткаш қўлларда жам эмасми? Жам!

Майли ўтинчи бўл, аммо дил билан
Ўткинчимас дарахт карамин ўрган.
Ўтинчи болтасин урган шу дарахт
Ўтинчи устига соясин солган.

* * *

Киши бир манзилга интилар экан,
Йўлида дуч келар гулзору тикан.
Бор баланд пастликни текислай деса —
Улкан манзилга етолмас экан.

* * *

Фарзандинг бўлса ҳам қанча ҳушчирой,
Одоб бер ёшликдан ўтмасин йил-ой.
Чинни синар, шакли ўзгартмоқ бўлсанг,
Ҳоҳлаган қолипга тушади хом лой.

* * *

Ёмон ҳам яхшига яқин чоғида
Нури-зиё ортар дил чироғида.
Тонг чоғи гулзорда, разм солиб кўр
Дур кўринар томчи гул япроғида.

* * *

Нима иш қилсанг ҳам маромига боқ
Маромида ёнса тутамас чироқ.
Сўхта бўлган пилик боши кесилур,
Ҳаддидан ошдими, кесилур тирноқ.

* * *

Ёшга ёш, қарига қари бўл, қари.
Девга дев, парига пари бўл, пари.
Аммо одамийлиқ шарти бирдир, бил, —
Яхши бўл, ёмондан нари бўл, нари.

* * *

Ҳаяжондан кўзда йилт этган ёшинг,
Беркитиб қуйига эгасан бошинг,
Бошинг қуйи солма, мағрур кўтаргил,
Ёш гувоҳ — бор экан дилда қуёшинг.

* * *

Одам борки мисоли булбул,
Кўнар жойи яшнаб турган гул.
Одам борки, бир хира пашша,
Яра узра қўнади нуқул.

Туғилгандим йиғлаб тутоқиб,
Ҳайрат билан оламга боқиб.
Кечир Ватан, бахтли улғайдим,
Изғимадим истаб, улоқиб.

* * *

Одамийлик дебочаси одоб экан,
Одоб киши ҳаётида офтоб экан.
Кимда одоб маюб бўлса дили мажруҳ,
Бахти кулмас, саодати бетоб экан.

* * *

Чирқираган чумчуқ булбулга жўрмас,
Тўрт нокас чиқиб олса, уй тўри тўрмас.
Рубоий маънолар конидан гавҳар,
Тўрт шиша парчада ақл уни кўрмас.

Туюқлар

Хом лой ўтда бўлади чинни,
Ажрата бил ёлғону чинни.
Ёлғонга ҳеч булғама тилинг,
Уя қора доғ, ростликдир чинни.

* * *

Бўлсин десанг, ҳаёт шираси,
Ҳеч бўлмаса ғира-шираси,
Асло эзма инсон юрагин,
У анормас, оқмас шираси.

* * *

Сайрга чорлайди майса ўт,
Сайр этсанг, мени ҳам олиб ўт.
Васлингдан юракда ёлқин ўт,
Ҳажрингдан жигарда зоққум ўт.

Мувашшах туюқ

Онасан, меҳринг минг офтоб яна сан,
Нур сочарсан қалбдан ҳар ёна сан.
Айлайин деб ўзгалар қалбин қуёш
Майли куйсанг ҳамки лов-лов ёнасан.

Ш. ШОМУҲАМЕДОВ.

ВИЖДОН

Виждон жисм эмас қўлда тутгали,
У софликнинг кўрки, кўзгуси зотан.
Номус мато эмас олиб-сотгали,
Жонли бир буюмдир виждонсиз одам.
Юрт қадри, эл қадри, дўст-ёр қиймати —
Қўяр ўз биносин виждон устига.
Кўнгли оқ улғайган киши ҳиммати —
Қўшар назокатин ватан ҳуснига.
Чертиниб ҳамдамлик торин ҳар виждон,
Дилларга-дилларни туташтирар чин.
Зебу сепин ёйиб бу чексиз макон,
Тағин қудратлироқ очар қулочин.
Бири бошин кулфат босса мабодо, —
Барчанинг юраги ачинар шу он.
Шикаста кўргандек аъзоси гўё,
Дард чекар,
Сабаб дард чекмизар виждон.
Садоқат машъали порлатар виждон,
Абадийлаштирар поклик дунёсин.
Унга кор қилолмас тўфону бўрон,
Тоза қалб минг йиллар сочар зиёсин.
Дўстим, шу виждонга юқтирма ҳеч кир,
Агар кир тегаркан бўлади абжақ.
Қайғу-мотам ёғар устинга охир,
Умрингдан пушаймон аримас мутлақ!
Виждон жисм эмас қўлда тутгали,
У покликнинг кўрки, кўзгуси зотан.
Номус мато эмас олиб-сотгали,
Буюмдир виждондан айрилган одам!

Рўзи ҚОДИРИЙ

ДИҚҚАТ: „ЮЛДУЗ“ ЁМҒИРИ КУТИЛМОҚДА

Ноябрь ойининг ўрталарида Еримиз жуда йирик Леонид метеори оқимининг орбитасидан ўтади. Астрономларнинг ҳисобига кўра сўнгги юз йил мобайнидаги энг интенсив кучли «Юлдуз» ёмғири бўлиши кутилади.

Новости матбуот агентлиги СССР Фанлар Академияси Бутуниттифоқ «Астрономия — геодезия Жамиятининг метеор бўлими мудири Роман ХОТИНКга мурожаат қилиб, бу камёб ҳодиса ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

Қуёш системасида Ер, Марс, Венера типидаги бошқа сайёралардан ташкил топган ҳар хил катталикдаги кометалар ва жуда кўп астероидлар ҳаракат қилади. Кометалар аста-секин сайёралар тортиш кучининг қуввати ва Қуёш нурлари таъсирида майдаланиб, метеорга айланади. Ўнлаб бундай оқимлар маълум. Ер Қуёш атрофидаги ўз ҳаракатида баъзан шу оқимлар ўртасига тушиб қолади. Шу пайтда Ерга кўпгина метеорлар тушади.

Леонид оқими шундай метеор оқимларидан иборатдир. Ер 10 ноябрдан 25 ноябргача оқим орбитасининг ўртасидан ўтади. Кузатганлар кўзига барча метеорлар Арслон юлдузларидан учиб келаётганди.

Бу метеор оқими машҳур Темпель—Тутл кометаси билан боғлиқ бўлади. У комета 33 йилда бир марта Қуёш атрофини айланиб ўтади. Комета билан унинг орқасидан юрадиган метеор зарралари секундига 42 километр тезлик билан Қуёш атрофида ер ҳаракатига қарши ҳаракат қилади. Ер секундига 30 километр тезлик билан ҳаракат қилганлиги учун метеор зарралари Ер атмосферасига секундига 72 километрга яқин тезлик билан келади.

Метеор моддалари ўз орбитаси атрофига таранг, аммо нотекис тортилган. Кометага яқин участкаларда метеор зичлиги бошқа жойдагига нисбатан анча қалин жойлашган. Шунинг учун ҳар йили ноябрь ойининг ўрталарида шу оқимдан соатига 10—15 метеор кутилади. Ер метеор уясининг зич қисмидан ўтганда ҳар 33 йилда бир марта рўй берадиган «юлдуз ёмғири» кузатилади. Африка, Осиё ва Европада яшовчи кўпгина халқларнинг солномаси шундан далолат беради. Солномага кўра, Леонид «юлдуз ёмғири»нинг бўлиши, эрамизнинг 902 йилидан буён кутилмоқда. Айниқса, 1833 ва 1866 йиллардаги метеор ёмғирлари жуда равшан кўринди. У ёмғирлар Шимолий Америкадан ҳам яхши кузатилди. Ўнлаб, юзлаб метеорлар бир вақтда порлади. Буни кўрган кишилар ҳодисани қор изғирини билан таққослашди. Одамлар «Ёмғир»дан кейин осмонда биронта юлдуз қолмаса керак деб ўйлашган эди.

Комета орбитаси ва метеор ёмғири орбитаси узун чўзилган эллипс шаклида бўлади. Қуёшга яқин турган нуқта худди шу масофада Ердан ҳам узоқ бўлади. Энг узоқ нуқта эса 20 баравар олисда туради. Шундай қилиб, бу комета Сатурн сайёрасига нисбатан Қуёшдан икки баравар олисга кетади. Баъзан метеорнинг зич қисми Юпитер ва Сатурнларга ҳам яқинлашади. Бундай ҳолда сайёра ўз тортиш кучи билан бу оқимлар зарраси орбитасини ўзгартиради. Шунинг учун ҳам 1833 йили унчалик кучли метеор ёмғири бўлмади.

1965 йилнинг ноябридаги кузатишлар натижасида шу нарса маълум бўлдики, метеор оқимининг асосий тормоғи яна Ер орбитаси билан яқинлашган. Юз йиллик танаффусдан сўнг биз 1966—1968 йилларда ўтмишдаги сингари «юлдуз ёмғирлари»ни кузатишимиз мумкин. Совет олимлари — Кавказда профессор Игорь Астафович, астроном Аркадий Саврухиннинг Ашхободда, Симферополь, Австралия ва Гавай оролларида 1965 йилнинг 12 ноябридан 17 ноябригача кузатишлари туфайли соатига 100 га яқин ёрқин метеор зарралари қайд қилинди. 1966 йили Леониднинг яқиндан кўриниши астрономлар учун жуда қулай бўлади. Бу ой янги бўлгандан кейин, оддий кўз билан кузатишга энг қулай пайтда рўй беради.

Совет астрономлари бу камёб ҳодисани кузатишга тайёргарлик кўришмоқда. Тадқиқот ҳар хил усулда ўтказилади: Радиолокация, суратга олиш ва оддий кўз билан кузатиш йўли билан ўтказилади. Бунинг натижасида метеор уясининг энг зич қисми батафсил ўрганилиб, оқим орбитаси аниқроқ билиб олинади, метеор жисмларнинг химиявий хоссаси текширилади ва хоссанинг оқим натижасидаги атмосфера составининг химиявий ўзгариши ўрганилади.

Тахминан Москва вақти билан соат 20 да 1966 йилнинг 16 ноябрида «юлдуз ёмғири»нинг максимал интенсивлиги кутилади. Кўрсатилган вақт бир неча соатга оғиш ҳам мумкин. Шуниси қизиқки, метеор ёмғири Совет Иттифоқи Жанубий ва Шимолий Америкада тунга тўғри келади. Бу мутахассисларнинг кузатишлари ва Совет Иттифоқидаги астрономия ишқибозларнинг кузатишлари учун яхши шароит яратади.

Буни ўзлари кузатмоқчи бўлган кишилар учун «Земля и Вселенная» журналининг 1966 йилдаги 5 сонида босилган мақолани ўқишни тавсия қиламиз.

(АПН).

Техника янгиликлари

Микроб нефть чиқаради

Польшадаги Карпат тоғ этаги нефть конларида бу ёнилғининг микробиологик усулда олиш кенг қўлланилмоқда. Одатдаги усул бўйича чиқарилганда нефтнинг кўп қисми, баъзан 70 процентчаси ер тагида қолади. Польша олимлари бир группа бактерия топдилар. Бу бактериялар нефть конларида яшайдилар ва кислородга муҳтож эмас. Улар жуда кўп миқдорда газ чиқазадилар. Натижада, ер катламларида босим ошиб, нефть қудуқ томон силжийди.

Сув остида телефон

Англияда сув остида симсиз, ультратовуш ёрдамида гаплашишга имкон берадиган телефон аппарати яратилди. Ғоввослар ўзаро ва кема билан эса бир километр масофадан туриб гаплашишлари мумкин. Аппарат транзистор асосида ишланган ва қуруқ батарея билан ишлайди. У оғирлиги бир ярим килограммли пластмасса цилиндр ичига солинган. Датчик капсулага жойлаштирилган бўлиб, у қисқа кабелда ғоввос бошининг юқорисида сузиб юради ва гаплашишни теварак-атрофга узатишни таъминлайди.

О. Сайидхонов ва Ж. Мирзаахмедовлар шаҳар электр тармоқларида саккиз йилдан буён ишлашади. Улар байрам кунларида чароғон Тошкентни янада гўзал қилишда тинмай меҳнат қилмоқдалар.

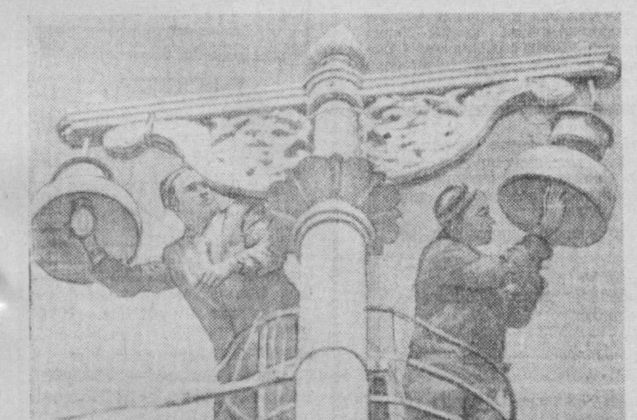

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕГРАФ ХОДИМЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Редакция ўртоқ Г. Тер — Степановдан қуйидаги мазмунда хат олди: 25 август соат 12 дан 16 минут ўтганда у Грузия ССРнинг Горий шаҳридан Тошкентнинг Билбас кўчасидаги 22-уйга телеграмма жўнатган эди.

Бунга жавобан унга 25 август соат 22 дан 25 минут ўтганда 603/117 сонли телеграмма келтириб беришди. Унда 62-сонли телграмма Билбас номли кўча «бўлмаганлиги» сабабли эгасига етказилмаганлиги айтилган. Телеграмма эгаси текшириш учун хат билан Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигига мурожаат қилишга мажбур бўлган. Тезда олинган жавобда телеграмма эгасига етказилганлиги, унинг шикояти эса Марказий телеграф коллективи ўртасида муҳокама қилинганлиги айтилган эди.

Шу йилнинг 2 октябрида соат 11 дан 15 минут ўтганда шу ўртоқ яна 28-сонли телеграммани Тошкентга йўллаган эди. Бироқ Тошкентдан яна 603/36 сонли телеграмма келди. Бунда 28-сонли телеграмма «бундай кўча бўлмаганлиги» сабабли эгасига етказилмаганлиги айтилган эди.

Ўртоқ—Тер Степанов ўз хатини тугатар экан, бу масъулиятсизлик сабабларини аниқлашни ва кечикиб бўлса ҳам унинг 28-сонли телеграммасини эгасига етказишни илтимос қилган.

Марказий телеграф ходимлари сизлардан жавоб кутамиз!

Хат эълон қилинмади, лекин тадбир кўрилди

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Редакцияга келган бир хатда Охунбобоев номли майдон санитария жиҳатидан ёмон аҳволда эканлиги ёзилган эди. Хат Октябрь район коммунал хўжалик бўлимига юборилди.

Октябрь район коммунал хўжалик бўлимининг мудири К. Файзиев редакцияга қуйидагиларни хабар қилди.

Хатда келтирилган фактлар тасдиқланди. Бу районни санитария жиҳатидан яхшилашга, ахлатларни ўз вақтида ташиб кетишга ва боғбон тайинлаб қўйишга қарор қилинди.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ ИЛМИЙ МАРКАЗЛАР

МЎЪЖИЗАЛАР МАНБАИ

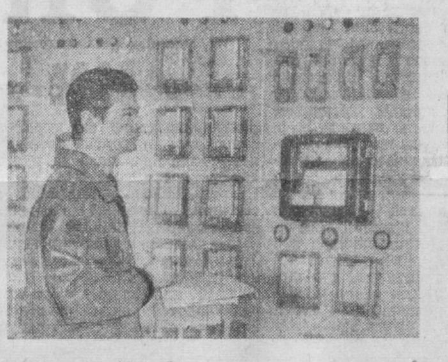

Инженер Матлаб Мавлонов техника тилини яхши билади. У ҳозир техника процессларини бошқарувчи шу асбоблар орқали кўп нарсаларни билиб оляпти.

Фан оламидаги кўпгина янгиликлардан бири — кибернетика ҳақида эшитгансиз. Бу фаннинг пайдо бўлганига кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин кибернетика фани жадал ривожланиб бормоқда. Ҳаётимизда ҳеч бир соҳа йўқки, кибернетика билан қисман боғланмаган бўлсин.

Сиз газета ва журналлар орқали «Репетитор 1» «педагогмашиналар»нинг студентлардан имтиҳон олганини эшитгансиз.

Электрон ҳисоблаш машинаси ёрдами билан беморга диагноз қўйилиб, касали аниқланганини ҳам биласиз.

Баъзида об-ҳаво маълумотини ҳам электрон ҳисоблаш машинаси эълон қилади.

Бундай аниқ маълумотлар бериш қобилиятига эга бўлган машиналар ва ана шу ташкилот қаерда эканлигига қизиқарсиз...

Володарская кўчасининг ўнг томонида кўркамгина боғ бор. Шу боғ ўртасига жойлашган муҳташам бино пештоқига «Ўзбекистон фанлар академиясининг Кибернетика институти ҳисоблаш маркази», деб ёзиб қўйилган. Зиналардан кўтарилдик.

Директор ўринбосари қабулхонасидамиз. Қандайдир рақамли қоғозларни ушлаган қизлардан бири эшик очиб ичкарига кириши билан директор ўринбосари, техника фанлари кандидати Исматулла Ҳабибуллаевич Убайдуллаев бизни у қиз билан таништирди.

— Биокибернетика бўлимининг бошлиғи Музайяна Охундий. Ҳозиргина сиз қизиқаётган кибернетиканинг медицинага тааллуқли жойи борми, деган саволингизга мана шу киши батафсил жавоб берадилар, — деди.

Биз Музайяна билан суҳбатлашдик.

— Қайбири тўғрисида гапирсам экан, — деди у ўйланиб, — ...Ишимизни бир қанча медицина муассасалари билан боғлиқ ҳолда олиб борамиз. Шулардан бири, Тошкент тўқимачилик комбинатидаги шифохонадир. Яқинда бир беморни даволовчи врач касалга диагноз қўйиб, натижасини острий холицистит деб якунлаган. Биз ана шу анкетани олиб, электрон ҳисоблаш машиналарига ҳавола қилдик. Мўъжизакор аппаратлар беморнинг аппендицит эканлигини кўрсатиб берди.

Машина қандай қилиб беморнинг касалини аниқ айтиб беролди деярсиз?

Аввало врачлар беморнинг касаллик анкетасини олиб, ундаги бемор врачга неча марта мурожаат қилиб келганлигини ҳисоблаб чиқадилар. Шундан сўнг ҳар хил касалликлар белгисини рақамлар билан белгилаб, қоғозни бизга топширадилар. Бизда эса касалликларнинг машина тилига кўчирилган программаси бор. Программада кўр ичак яллиғланиши, холицистит, буюракда тош пайдо бўлиши каби касаллик белгилари рақам билан кўрсатилган.

Шундай қилиб, касаллик белгиларини машина тилига кўчирамиз, яъни улар ҳисоблаш йўли билан ҳал этиладиган математик масала тарзида машинага жойланади. Машина иш бошлайди...

Умуман, ҳисоблаш машиналари устида тўхталмоқчи бўлсак, шуни айтишим мумкинки, ҳисоблаш машиналари ҳар секундда 20 мингга яқин операция бажаради. Соддароқ қилиб айтганда, мураккаб бир масалани одам ойлаб ҳал қилса, машина бу масалани нари борса 20 минутда ҳал қилиб беради.

Электрон-ҳисоблаш машиналар ҳаётдан тобора кўпроқ ўрин олмоқда.

Шу институтдаги ҳисоблаш марказ бўлимининг лабораторияси илмий ходимлари Чирчиқ химия комбинатида электрон бошқарув машинасининг саноатда қўлланилишини синаб кўришяпти. Синов натижалари анча муваффақиятли бўляпти. Бу тўғрида бўлим бошлиғи Тўлқин Раҳимов қуйидагича ҳикоя қилиб берди.

— Фан ва техниканинг тўхтовсиз тараққиёти инсоннинг жисмоний меҳнатинигина эмас, шу билан бирга унинг ақлий фаолиятини механизациялаш воситаларини ҳам яратишни кўндаланг қилиб қўя бошлади. Фан ва техника проблемаларини ҳал этиш жараёнида жуда кўп мураккаб ва машаққатли ҳисоблаш ишларини бажариш лозим бўлди. Бу эса, ана шу ишларни енгиллаштирадиган тезкор, махсус қурилмалар яратишни тақозо этади.

Биз ана шу қурилмалардан бири — электрон-бошқарадиган «Днепр» маркадаги машинани биринчи бўлиб, Чирчиқ химия комбинатининг конверсия метан ишлаб чиқариш цехида синаб кўрмоқдамиз.

Масалан, агрегатга ҳар хил маҳсулот тушиш керак. Шундан Пар, КВС аралашмаси ва қанча кислород бор? Булар агрегатларда керагича ишлатиляптими? Бордию, айтайлик, агрегатда кислород керагидан камайиб кетди. Буни 60 дан ортиқ приборлар орқали келиб турган ахборотлар-информация бўлимига хабар қилади. Шундан сўнг илмий ходимлар ва комбинатнинг тажрибали ишчилари махсус программа асосида ўзгаришни нормал ҳолатга соладилар. Аммо бу хил тузатиш ҳамиша муваффақиятли чиқавермайди. Агрегатдаги ўзгаришни фақат ана шу «Днепр» маркали машина билан аниқ ва муваффақиятли тартибга солиб бориш мумкин.

Бизда ҳисоблаш маркази бўлимида асосан ёшлар ишлайди. Бўлимимизга бешта лаборатория бириктирилган бўлиб, бу лабораториялар жуда нодир аппаратлар билан жиҳозланган. Бу ерда 70 га яқин илмий ходим тинимсиз изланиш ишлари олиб бормоқда. Смена бошлиғи Тўлқин Бекмуродов, автоматчи Анатолий Сунцов, математик Абдувоҳид Обидов каби неча юзлаб билимдон, ғайратли ёшларимиз борки, уларнинг ғоят чидам билан ишлашлари туфайли

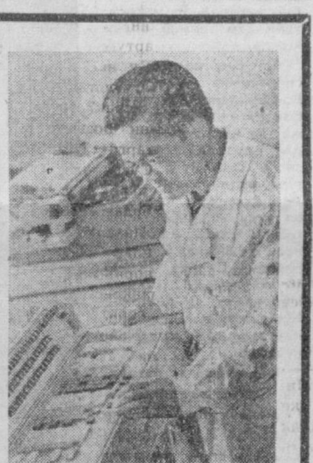

Кибернетика институтининг ходими рақамлар билан сўзлашмоқда.

фан ва техника соҳасида ҳали эришилмаган улкан ютуқларни қўлга киритишимизга ҳеч қандай шубҳа йўқ.

— Институтимизнинг ташкил топганига кўп бўлгани йўқ, — дейди И. Х. Убайдуллаев, — лекин қисқа вақт ичида анча-мунча муваффақиятлар қўлга киритилди. 1957 йили бу даргоҳда 4—5 илмий ходим иш олиб борар эди. 1966 йилга келиб, республикамиз илмий ҳаётида муҳим воқеа рўй берди. Ҳисоблаш маркази негизида Ўрта Осиёда биринчи бўлиб Кибернетика институти ташкил топди. Бу илмий марказ «М-20», «Урал-1», «Урал-2», «Днепр» каби электрон машиналар билан жиҳозланди.

Ҳозирги кунда институт қучоғида биокибернетика, математик кибернетика, ҳисоблаш математикаси, информация бўлими, иқтисодий кибернетика каби бир қанча бўлимлар билан бир қаторда 30 та лабораторияда 300 дан ортиқ илмий ходим самарали изланяпти. 1959—1963 йилларда ҳар йили 18—20 га яқин илмий ходим фан кандидати деган шарафли номни олаётган бўлса, бу йил бу сон 25 га етаяпти.

Бизнинг ташкилот республика халқ хўжалигига оид муҳим проблемаларни ҳал этишда Давлат план комиссияси, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Чорвоқ ГЭСи, Бухоро нефть разведкаси, Соғлиқни сақлаш министрлиги, Чирчиқ электр-химё комбинати, Тошкенткабель заводи каби 100 га яқин йирик саноат корхоналари билан биргаликда самарали иш олиб бормоқда.

Институт қучоғида яратилган ҳар бир янгилик илмий соҳадагина ҳал қилиниб қолмай, балки ўша ернинг ўзида амалда қўлланилиб, синовдан ўтказилади.

Келажак ишларимиз ҳақида шуни айтиш мумкинки, институтимизнинг ижодий коллективи республика планлаштириш тармоқларини ягона бир марказга тўплаш устида тинимсиз иш олиб бормоқда.

Р. НОРХЎЖАЕВ.

«Днепр» машинаси кўп қийин жумбоқларни осонлик билан ечади. Суратда: институт ходимлари машина ишини хурсанд бўлиб кузатишяпти.

М. Муҳаммаджонов фотолари.

Яна бир фан кандидати

Тошкент Политехника институти кимё технологияси факультетининг илмий Совет мажлисида Шокир Орифжонов «Ёғ кислоталари ва пахта мойининг реакцион оксидланиши» деган темада диссертация ёқлади ва кимё фанлари кандидати деган илмий унвон олди.

Мажлисда қатнашган академиклардан Ё. Тўрақулов ва М. Набиевлар ёқланган диссертациянинг темаси жуда актуал эканини, кимё фанининг ривожланишида муҳим роль ўйнашини айтиб, ёш олимга келгуси ишларида муваффақият тилашди.

А. ҚОДИРОВ, аспирант.

Зўр уюшқоқлик билан

Октябрь район соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли 29 медицина муассасида 1967 йил учун газета ва журналларга обуна бўлиш уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Ҳар бир медицина ходими 3—4 тадан газета ва журналга обуна бўлди. Улар орасида 5—6 хил газета ва журналларга обуна бўлган Фатхулла Файзуллаев, Мирҳайдар Исаев, Комила Ғафурова сингари ходимлар бор.

Шу кунгача 250 га яқин медицина ходими келгуси йил учун газета ва журналларга обуна бўлди. Обуна қизғин давом этмоқда.

Э. Қодиров.

ГИДРОГЕОЛОГЛАР ПЕШҚАДАМ

КПСС Марказий Комитетининг Май Пленуми қарорларига асосан Ўзбекистонда ярим миллион гектар кўрик ерларни ўзлаштириш ва суғориш, бир миллион гектарга яқин ерларни сув билан таъминлаш, 500 минг гектар суғориладиган майдоннинг мелоратив ҳолатини яхшилаш, 3,5 миллион гектар яйловга сув чиқариш керак.

Бу улкан ишларни амалга оширишда Ўзбекистонда гидрогеология трестининг аҳил коллективи катта ҳажмда гидрогеологик ва инженер-геологик қидирув ишларини олиб бормоқда. Шу жумладан Қарши ва Шеробод чўлларининг геологик хусусиятлари, мелоратив ҳолатини яхшилаш проблемаларини ҳал қилмоқда.

Трест коллективи бугуз бу ишлар бўйича белгиланган планни муваффақиятли бажарди. Яйловларни, шаҳар ва қишлоқ, район марказларини тоза сув билан таъминлаш учун кенг кўламда гидрогеологик съёмкалар ўтказилмоқда. Бу ишлардан кўзда тутилган мақсад «Средазгипроводхлопок» «Ўзгипроводхоз», «Ўзгоспроект» ва бошқа лойиҳалаш институтларининг лойиҳаларига бевосита асос бўладиган геологик материаллар беришдир.

О. Нурматов.

СОҒЛИҚ ПОЙГАСИ

Шу йил март ойларида швециялик пойгачи Я. Стефанссон дунёда энг узун ҳисобланган «Вазалоппет» пойгасида бешинчи марта биринчи ўринни қўлга киритишга муваффақ бўлди. У 85 километрлик масофани 5 соат 52 минут 38 секундда босиб ўтди. Бу пойганинг тарихи жуда ҳам қизиқ бўлиб у 43-марта ўтказиляпти. 1521 йилда Швеция қироли Густав 1 Ваза давлатни бошқаришдан бош тортиб, чанғида қочиб кетган. У Селен шаҳридан Мора шаҳригача чанғида борган. Мана шу қирол босиб ўтган йўл шу мўсобақани ўтказиш учун асосий сабаблардан биридир. Бу пойганинг иштирокчиларини Мора шаҳрида швециялик жаҳоннинг экс-чемпиони Карлссон кутиб олди.

Ўтган йилги бу пойгада Швеция пойгачиларидан ташқари Норвегия, Италия ва Швейцариядан жами бўлиб, 6277 киши иштирок этган эди. Пойгада айрим кишиларгина иштирок этмай, бутун бир оилалар ҳам қатнашади. 1966 йилги мусобақада Перссонлар оиласи ғолиб чиқди. Стартни етти ака-ука (энг кичиги 32 ёшда, энг каттаси эса 53 ёшда эди) қабул қилган.

ҲАЁТ ВА СПОРТ

Киров районидаги 37-мактаб ёқалаб зангори анҳор камардек тобланиб оқади. Мана, беш йилдирки, шу мактаб ўқувчилари волейбол, баскетбол, футбол, шахмат, шашка, енгил атлетика, гимнастика секцияларидан ташқари анҳор сувидан спортнинг яна бир тури бўйича фойдаланишга киришганлар. Бу қайиқ спорти бўлиб, унга Виктор Григорьевич Янченко тренирлик қилиб келмоқда. Суҳбат давомида ўртоқ Янченко бизга қўйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

— Бошқа фанлар қатори физкультура ва спорт ҳам муҳим фанлардан бири ҳисобланади. Енгил атлетика ва гимнастика бўйича мактабимиз спортчилари икки йилдан бери район мактаблари ўртасида биринчи ўринни эгаллаб келмоқдалар. Мен ҳам шу қайиқчи спортчиларга раҳбарлик қилаётганимга икки йил бўлиб қолди. 1965—1966 ўқув йилида биргина байдарка спортидан беш ўқувчи ёшлар иккинчи разряди, 15 ўқувчи учинчи разряд, ўсмирлар ичида эса 24 ўқувчи 1—2 разряд нормативларини бажардилар. Яна бир қувончли нарса шуки, шу йил ёз ойида Ленинград шаҳрида ёш қайиқчиларнинг мамлакат биринчилиги учун бошланган спартакиадасида республикамиздан қобилятли 20 спортчи иштирок этди. Бу спортчилар қаторида ўқувчиларимиздан Мавжуда Рўзиева, Александр Бочкарёв, Геннадий Қаюмов ва бошқа истедодли спортчиларимиз бор эди. Бу мусобақада ҳар бир командада 20 спортчи бўлиб, бунда 40 команда иштирок этди.

1000 ва 1500 метрга турли ҳил усулда эшкак эшишда ҳамшаҳаримиз, физкультура институтининг студенти Владимир Титеров Совет Иттифоқида 5-ўринни эгаллади. Унинг шахсий биринчиликда кўрсатган натижаси 7 минут 43,21 секунддир. Бекободлик қайиқчи Надежда Таранихина ҳам бу масъулиятли мусобақада биринчи марта қатнашишига қарамай шахсий биринчиликда 7 минут 49,35 секунд натижа билан 6-ўринни қўлга киритди.

Умумкоманда ҳисобида бизнинг командамиз 13-ўринни олишга мувоффақ бўлди. Бундай кескин ва масъулиятли мусобақада ёш спортчиларимиз ўз маҳорат ва қобилятларини тўла намоён қилдилар. 13-ўрин спортчиларимизнинг 40 команда орасида эришган катта ютуғидир.

Уқувчиларимиздан Мавжуда Рўзиева 500 метрга эркин эшкак эшишда ўсмирлар ичида 4-ўринни қўлга киритди ва фахрий ёрлиқ билан тақдирланди. Ҳозирги кунда Мавжуда Тошкент электротехника институтининг 1-курс студенти. У бўш вақтида шогирди Равил Аҳмедовга ўз тажрибасини ўргатиш билан бир қаторда, ўз маҳоратини ҳам тинмай оширмоқда.

Яна бир қобилиятли спортчимиз Александр Бочкаревдир. У волейбол, енгил атлетика, шахмат ва қайиқ спортларидан 1-разряд эгаси. Ҳозир у Тошкент физкультура институтининг 1-курсида ўқимоқда. Ҳар шанба куни меҳрибон мактабига келиб машқ қилади ва 6-синф ўқувчиси Баҳодир Саидов, 7-синф ўқувчиларидан Эркин Иброҳимов ва Анатолий Жайдитскийларнинг эшкак эшишдаги ишларини кузатади.

Яна, биринчи разрядли спортчиларимиздан Геннадий Қаюмов ва Анатолий Шабановлар ҳам ёш спорт турининг келажаги ҳисобланади. Бу қобилиятли спортчилар ҳали ёш. Улар олдида спортнинг эгалланмаган кенг уфқлари кўз тикиб турибди.

А. Фозилов.

Спорт

«ЁШЛИК» КУБОГИ МОСКВАЛИКЛАРДА

Кисловодск шаҳрида ВЛКСМ Марказий Комитети таъсис этган «Ёшлик» Кубоги ўйинларининг финал учрашувлари тамом бўлди. Ўзбекистон ёшлар терма командаси бир мағлубият, икки дурангдан сўнг, тўртинчи учрашувда РСФСР ёшлар терма командасини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратган эдилар. Бу ғалаба ёшларимизни тўрт очко билан учинчи ўринга олиб чиққан эди. Бешинчи учрашув жуда ҳам масъулиятли бўлиб Москва терма командаси барча учрашувларда бирон марта ҳам мағлубиятга учрамай, пешқадамликни ўз қўлида тутиб турарди.

Ўзбекистон ёшлари охирги куни учрашувда Москва терма командаси билан учрашиб, 7:1 ҳисобида мағлубиятга учрадилар. Беш учрашувдан тўққиз очко тўплаган москваликлар «Ёшлик» кубогини пойтахтга олиб кетдилар. Олти очко билан Белоруссия ёш футболчилари иккинчи ўринни, беш очко билан Ленинград шаҳри футболчилари эса учинчи ўринни эгалладилар. «Ёшлик» кубогини ўтган йилги эгаси Ўзбекистон ёш футболчилари бу йилги финал учрашувларда унчалик юксак техника ва чиройли комбинацион ўйинлар кўрсата олмадилар. Тўрт очко тўплаган республикамиз футболчилари биронта мукофотли ўринни ҳам эгалламадилар. Ўзбекистон футбол федерацияси ёшлар футболига янада жиддий аҳамият бериши кераклиги юқоридаги фактдан яқол кўриниб турибди.

Мактаб спортчиларининг республика биринчилиги мусобақаларида қатнашган Ю. Михайлов ядро ирғитиш бўйича биринчи ўринни эгаллади. У 12 метр 56 сантиметр натижа кўрсатди.

Суратда: Ю. Михайлов.

В. СИЗОВ фотоси.

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШМОҚДА?

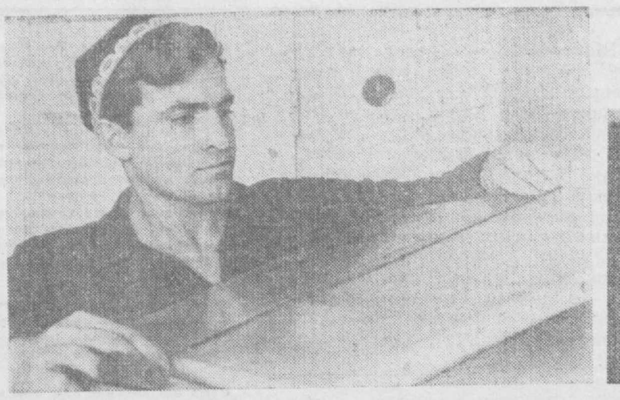

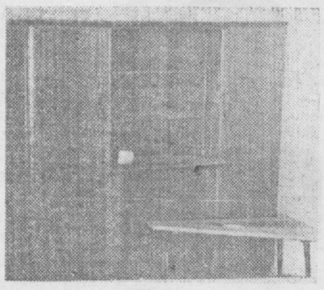

Нима бўлди-ю буфетингиз, диван-каравотингиз синиб қолди. Шундай пайтда кўнглингиз анча хира тортиб кетади. Негаки, уйингизнинг кўриниши ўзгаради. Ё шу нарсаларингизни уйингиздан чиқазиб ташлайсиз. Лекин ана шундай кўнгилсиз воқеалар бўлса, дилингизни хижил қилиб ўтирманг. Височовольтний массивида мебелларни тузатадиган пункт бор. Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган уй қошидаги бу пункт хизматчилари мебелларингизни зудлик билан тузатиб беришади.

Суратларда: [1] пунктнинг энг яхши усталаридан бири Володя Веринни кўриб турибсиз. [2.] Уларнинг қўлидан жило топган буфет ва столларни янгисидан ажратиш қийин.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОШКЕНТ

Ecco come risorge Tasckent la città dei 700 terremoti

ИТАЛИЯЛИК КЎЗИ БИЛАН

l'Unità

ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

газетаси саҳифаларида

«700 марта ер қимирлаган шаҳар — Тошкент шу тариқа тикланмоқда» деб атади ўз мақоласини «Унита» газетасининг мухбири Андриано Гуерра.

Шу ойнинг бошида у шаҳримизга бир группа чет эл журналистлари билан келган эди. Тошкент меҳмонлар шарафига ўзининг эски либосини мутлақо ечиб, олти баллик дўстона ер силкиниши билан табриклади. Италиялик дўстимиз шу тариқа бугунги Тошкентнинг юрак уришини ҳис қилди. Бу унга кекса тошкентликлар хотирасидаги бирданига уйғониб, каравот остидан ғазаб билан сузган қўчқорни эслатди.

Андриано Гуерра ер ости силкинишн қандай бўлишини биринчи марта учратди. Аммо шунга қарамай у «Тошкент тўлқинига мослашиб», қувноқликни тарк этмади. Биринчи галда ўз вазифасини унутмаслиги, газетхонларга Тошкент зилзиласи билан боғлиқ бўлган воқеаларни ва зилзила оқибатининг тугатилишини ҳаққоний сўзлаб бериши керак. Яхшиси бу ҳақда унинг ўзига сўз берайлик: «Бирданига бир неча аср орқага қайтиб, табиатнинг ҳали сенга номаълум бўлган сирларини ҳис қилиб, ибтидоий одамнинг даҳшат оламига қайтгандек бўласан. Биз хонамиздан «Тошкент» меҳмонхонасининг учинчи қаватидаги коридорга югуриб чиқдик. Тўғрисини айтганда, бу зилзила вақтида журналистлар ўз журналистлигича қолиши зарур бўлган касб касали туфайли бўлмади, бу ерга фақат эмоция излаб келган бир группа немис туристларини орқада қолдирдик: «ля дежурнаяйа». Қават навбатчиси бир дақиқа Достоевскийдан кўз узиб бизга жилмайиб қаради. У худди эрмак қилаётгандек туюларди. Эҳ, сизлар! «Ҳеч қачон зилзилани кўрмаганмисизлар?» — деган маънони сезиш мумкин эди унинг юзидан. Чиндан ҳам бу умримизда биринчи кўрган зилзила эди. Енимизда деярлик апрель ойидан буён 700 ер қимирлашни кўрган аёл олдида биз тентакнамо, интизомсиз янги кишилардек кўринардик. 700 ер қимирлаш — бу чиндан ҳам катта рекорд. Шаҳар кўчаларидан юрганингда ўзингдан сўрайсан: бу тентакликми, ёки миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган тошкентликларнинг, бу ерда яшаб палаткалар тикиб хароба уйлар ёнида истиқомат қилаётган, у ерга эски адресларини тахтага ёзган кишиларнинг жасоратими? Шунга қарамай жуфт-жуфт бўлиб сайр қилаётган кишилар, харобалар ўрнидан очилган сўқмоқдан ҳар ер-ҳар ерда қурилган магазинлар томон кетаётган кишиларни кўрасан».

Сўнгра А. Гуерра ҳеч нарса яширмай шаҳар бошига тушган офат тўғрисида ҳикоя қилади. Рақамлар! Келтирган зарарнинг чексиз рақамлари. Уларнинг ҳар бирида инсоний ташвиш бор. Шу ернинг ўзида мудҳиш ҳақиқат тўғрисида ўз фикрини баён этади:

«Ўшандан буён бир неча ой ўтди. Яқинда «Унита» газетасида нашр қилинган бундан 50 йил муқаддам Мессинда бўлиб ўтган зилзила оқибати харобаларини бу ерда келгуси йилда ҳам кўрмайсиз».

Муаллиф яна рақамларга мурожаат қилади. Энди бу рақамларда келажакдаги ажойиб Тошкент, унинг истиқболлари тилга олинади. Газетхон республиканинг янги пойтахтида истиқомат қилаётган кўп миллатли армия, оғир иқлим шароитларида ишлаётган қурилиш батальони ва студентлар отряди, ремонтчилар бригадаси ва кўнгиллилар ҳақида ҳикоя қилинади. А. Гуерра Чилонзорнинг янги кварталлари, Ленинград бинокорлари кварталлари, Куйбишев районидаги «Янги Москва» кварталида бўлди. Ҳамма ерда бўлажак шаҳар унинг кўз ўнгидан ёрқин номоён бўлди. У шундай деб ёзади: — «Чор томонда тикланаётган янги кварталларни менимча жаҳонда бирор шаҳар билан таққослаш қийин».

Мақолада Тошкентни тезда тиклаш ҳақидаги совет ҳукуматининг қарори, бу ерда янги қурилиш техникасидан фойдаланиш, олдинга қўйилган вазифаларни ҳал этишда бутун мамлакатнинг бинодарлиги тўғрисида гап юритилади. Муаллиф иш давомида баъзи объектлар қурилишини бироз сусайтириш тўғрисида гап юритади. Унда халқларнинг биродарларча дўстилиги, ҳукуматнинг ғамхўрлиги, «маблағ йиғиш бўйича ҳеч қандай компания», ҳеч қандай чақириқ ва мақтончоқлик йўқлиги уни хайратлантиради. А. Гуерра ишда банд бўлган кишиларнинг бефойда санқимай, содда ишлаётганлиги, ўзининг кўнлик иши билан шаҳар бошига тушган офатга ёрдам бераётганлигини тасвирлайди.

Яна Андриано Гуеррага сўз берамиз:

«Бизни биринчи галда харобалардан кўтарилаётган янги шаҳар эмас (бунга совет кишилари бизни ўргатишди: фақат Ўзбекистонда 25 янги шаҳар маркази ташкил қилинганлиги бунга кифоя), зилзила проблемасини ҳал қилиш «усули» хайратлантирди». Бу жангда фанга мурожаат қилиш табиат офати устидан ақлнинг ҳукумронлиги ва зиёлиларнинг улкан кучини бирлаштириш ғалаба қозонди. Масалан, дарҳол сейсмология илмий текшириш институтини тузишга қарор қилиниб, мамлакатнинг энг яхши мутахассислари ер қимирлашни ўрганиш учун Тошкентга келишди. Улар олдига жуда катта вазифа қўйилди: «Олдиндан аҳолини хабардор қилиш учун зилзила бўлишини илгарироқ билиш мумкинми?»

Сўнгра Андриано Гуерра тадқиқот вақтида эксперемента л ь электрон-ҳисоблаш машиналаридан фойдаланиш, зилзила марказини аниқлайдиган математик моделларни ишлаб чиқариш ва бу соҳадаги биринчи муваффақиятли натижалар тўғрисида гап юритади.

У ўз мақоласини қуйидагича тамомлайди (у ҳар хил нарсаларни баён қилишда ўз эркин фикрини юритганлиги учун таъна қилмаймиз): «Бир тўлқинлантирувчи факт асосида афсона яратилди: бундан юз йил муқаддам, 1866 йилнинг 26 апрелида шаҳар биринчи марта вайрон бўлган эди. Наҳотки, ҳар юз йилдан сўнг Тошкент остида ер безовта бўлса? Бу масалани жаҳон астрология муҳокамасига қўйиш керак. Шу муносабат билан ақлидрок номи учун кураш бошлаш мумкин». «Фан зилзиланинг ҳароба қилувчи кучини сусайтира олади», — деди совет сейсмологи Евгений Саваренский сейсмик муаммони олдиндан билишга яқинлашган СССРдаги биринчи сейсмик харитани намойиш қилиб. Ҳозир Тошкентда 2066 йил олдидан бўладиган жангнинг олдини олиш учун иш кўрилмоқда».

ҲАЛОЛЛИК

Афзал ака бугунги иш кунига якун тайёрлади. Қанча омонатчиларга пул берилди ва қанчалари пул қўйишди. Ҳисоб-китоб натижасида юз сўм ортиқча чиқди. Ҳусния опа билан бир неча бор ҳисоблаб кўришди. Барабир пул ортиқча эди. Кимнинг пули қолди экан. Иш вақти тугади. Ҳеч ким пулни излаб келмади.

Эртасига яна кутишди. Йўқ, ҳеч ким келмади. Учинчи куни эрталаб ўрта ёшлардаги аёл келиб кассирга мурожаат қилди.

— Синглим, сўраганнинг айби йўқ дейдилар. Аввал куни икки юз сўм олган эдим. Лекин юз сўм чиқди. Ҳали ҳеч нарсага ҳаражат қилганим йўқ. Балки пул шу ерда қолгандир, деб келган эдим — деди тортиниб.

Аёл қолган п у л н и олиб хурсанд бўлиб чиқиб кетди.

Собир Раҳимов кўчасига жойлашган 3627 032 омонат касса ходимлари Афзал Азимов билан Ҳусния Орифжоновалар омонатчиларга намунали хизмат қилмоқдалар. Бу ерга аъзо бўлган 2500 омонатчи улардан м а м н у н.

М. СИДДИҚОВА.

Ўша куннинг ўзида юстиция министри доктор Каульга қуйидаги мактубни юборди:

«Жаноб профессор доктор адвокат ва нотариус Ф. К. Каульга Тель-Авив, Дан отели.

Ҳурматли жаноб профессор!

Сиз 1961 йил 19 февралда юборган мактубингизга биноан мен бош прокурор билан суҳбатлашдим. Бу суҳбатда айтган гапимни яна бир марта такрорлашим мумкин. Ҳозир бизда мавжуд қонунга биноан шахсий қораловчи гувоҳ сифатида иштирок этиш мумкин эмас. Сиз мендан яқиндагина чиқарилган қонунни бекор қилишга Кнессетни мажбур этишни сўраган эдингиз ва бу билан собиқ оберштурмбанфюрер Эйхман процессида қораловчи гувоҳ сифатида иштирок этиш имкониятини яратишни илтимос қилган эдингиз. Мен бу вазифани бажармайман.

Яна шуларни ҳам қўшиб қўйишим мумкинки, гарчанд Эйхман процессида қораловчи гувоҳ сифатида иштирок этиш имконияти мавжуд бўлганида ҳам бу вазифани Исроил адвокати орқали амалга ошириш мумкин бўлур эди. Адольф Эйхман ҳақидаги қўшимча ҳужжатларни бош прокурор сиздан олса, бениҳоя хурсанд бўлишини маълум қилган экан.

Ҳурмат билан, Пинхас Розен».

Бу хатга профессор доктор Кауль қуйидагича жавоб ёзди:

«Ҳурматли жаноб министр! Сизнинг 21.2.61 йилда ёзган мактубингизни олганлигимни эҳтиром билан маълум қиламан. Сиз Эйхман процессида қораловчи гувоҳларнинг иштирок этишига рухсат беришга Кнессетни мажбур қилмаслигингизни эшитиб ғоят афсусландим.

Мен Германия Демократик Республикасида яшовчи ўша тўрт яҳудий гражданга Исроил қонуни нацист жиноятчини қораловчи гувоҳнинг иштирок этишини рад қилади, Эйхман процессида ҳам қораловчи гувоҳ катнаша олмайди, деган фикрни тушунтиришим ғоят мушкул.

Шунингдек, ўз давлатимга ҳам Исроил қонуни процессда актив иштирок этишимга йўл қўймаганлиги, аммо судда ҳеч бир заруратсиз ўтиришимга рухсат берганлигини тушунтиришим ҳам жуда мушкул. Ўйлашимча, агар процессда иштирок этсам, жиноятчини қоралаш янада салмоқли тус олган бўлур эди. Мен ўз билимларим, илмий кузатишларим, тажрибаларим ҳамда нацизм қурбонларини ҳимоя қилишдан кўзлаган мақсадим билан нацизм жиноятининг барча яширин характерини фош этган бўлур эдим. Бундан ташқари 20 февралда бўлиб ўтган суҳбатда ҳам Эйхман иштирок этган жиноий иш ҳақидаги кўпгина материаллар айтилган эди.

Ниҳоят мен ўзаро суҳбатимиз давомида шундай битишувга келганимизни яна таъкидлаб ўтмоқчиман.

1. ГДР яҳудий гражданларининг вакили сифатида процессда иштирок этишим ёки этмаслигим ҳақидаги масалани батамом ҳал этиш учун мен Берлинга қайтган замонимоқ Эйхман ва унинг ҳамтовоқлари билан қилинган жиноятлар ҳақидаги фактларни янада чуқурроқ ўрганиб чиқаман. Бу материалларни бош прокурорга топшираман.

2. Бунга қўшимча равишда жиноятларни фош этувчи ҳужжатлар рўйхатини ҳам тўлдириб чиқаман.

Жаноб министр, Исроилдан жўнаб кетар эканман, ўзингиз билан суҳбатлашишимга имконият яратиб берганингиз учун Сизга ташаккур билдираман. Шунингдек, жаноб бош прокурорга билдирган ташаккуримни ҳам айтиб қўйишингизни илтимос қиламан.

Жаноб министр, Сизга бўлган чексиз ҳурматимни изҳор этишга рухсат бергайсиз.

Профессор доктор Ф. К. Кауль.

1961 йил 22 февралда «Фашизмга қарши кураш союзи Тель-Авивада матбуот конференцияси ўтказди. Унда профессор доктор Кауль Исроилда тўпланган журналистларга ўзининг Исроил Давлатига келишидан кўзлаган мақсадини айтиб берди.

Ғарбий Германияда чиқадиган «Андере Цайтунг» газетаси 1961 йил марта ойининг бошларида бу конференция ҳақида шундай деб ёзади.

«Исроилдаги барча газета вакиллари ва йирик чет эл агентликларининг мухбирлари адвокат берган матбуот Кауль конференциясида иштирок этдилар. Конференция кўпчиликни қизиқтирганлиги аниқ эди. Чунки профессор доктор Кауль бу ерда ўз давлатининг расмий вакили сифатида келмаган бўлса-да, барибир Исроилга ГДРнинг биринчи вакили бўлиб келган эди.

Конференцияда профессор Кауль ўзи бош прокурорга топширган 52 ҳужжат Эйхман ва унинг ҳамтовоқлари одамларни қандай қилиб оммавий, равишда қириб юборганлигини, айрим шахслар эса жиноятчининг 1945 йилдан кейин ҳам узоқ вақт яшириниб юришини таъминлаганлигини фош қилади, деб айтди...

ГДРда Гитлер фашизмининг қолдиқлари қандай таъқиб этиляпти, деган саволга шундай жавоб берди: «Нацист жиноятчилиги ҳам, жиноятчиларнинг ўзи ҳам биз учун фақат тарихий масалагина бўлиб қолмайди. Биз фашизмни таг-томири билан қўпориб ташлашдан ғоят манфаатдор бўлганлигимиз сабабли уларни таъқиб этмоқдамиз. Бундай қилмасдан туриб, Германияни тозалаб бўлмайди. Эйхман процессида барча жиноятларнинг тўла-тўкис фош этилиши немисларда катта қизиқиш уйғотмоқда».

Профессор доктор Кауль Берлинга қайтгандан кейин Исроил бош прокуроридан Эйхман процессида кузатувчи вакил сифатида қатнашишга таклифнома олди.

(Давоми бор).

*(ДАВОМИ. Боши газетанинг 8—31 октябрь сонларида).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

2 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — СССР Большой театри симфоник оркестрининг концерти, 18.30 — Концерт, 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — Мақомлардан парчалар, 20.45 — Улуғ Октябрь байрами олдидан. «Меҳнат совғалари», 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Коммунистик ахлоқ ва тарбия, 22.15 — Концерт (пахта теримида катнашувчи шаҳарликлар учун), 22.40 — Уйғун шеърлари, 23.20 — Дам олиш кечаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Лирик куйлар, 19.30 — Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадаси олдидан. К. Қурбонсахатов ҳикоялари, 20.10 — «Ёшлик» радиостанцияси, 20.50 — Озарбайжон радиоси эшиттириши, 21.00 — Тожикистон композиторлари қўшиқлари, 21.30 — Корейс куйлари.

Теле-видение

2 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Қизил галстук** тележурнали, 19.00 — **Қозоқ тилида эшиттириш ва концерт.**

Рус тилида: 19.45 — **Телевизион янгиликлар.**

19.55 — **Эртанги кун программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Тиш чўткаси** (болалар учун), 17.25 — **Октябрь — Тошкент кўчаларида** (болалар учун), 17.50 — **Балетлардан парчалар,** 18.20 — **Васса Железнова** (бадиий фильм), 20.05 — **Тошкент янгиликлари.**

Ўзбек тилида: 20.15 — **Шоирлар — болаларга,** 20.30 — **Игорь Савченко** (ҳужжатли фильм), 21.30 — **Тошкент янгиликлари,** 21.40 — **Концерт** (Закавказье куйларидан), 22.20 — **Оғир соатда** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 2/XI да **Оққуш кўли** (билетлар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/XI да **Ўғирланган умр,** 3/XI да **Парвона.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/XI да **Нурхон.**

Кинотеатрларда

2 НОЯБРДА

Уруш ва тинчлик (2 қисмдан иборат 1-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

Она қалби — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (1-залда), «ВОСТОК» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 7 да).

Излайман — «МИР», НАВОИЙ номли (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 9 да).

Сўнгсиз можаро — «МОСКВА» (кечқурун), «ДРУЖБА» (кеч соат 6 да).

Поезддаги ҳодиса (кеч соат 7 да), **Леди Гамильтон** (кеч 9 да) — «ЮЛДУЗ».

Беши очиқ — «ДРУЖБА» (2-залда кечқурун).

Юпқа муз устидан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 7 да).

Тошкент шаҳридаги, Тошкент ва Сирдарё областларининг шаҳар ва районларидаги граждандар диққатига!

Пахта теримида катнашган студент ва меҳнаткашларни далалардан олиб чиқиш муносабати билан

4 ва 5 ноябрда

АВТОБУСЛАР қатнови КАМАЙТИРИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Автотранспорт ва тош йўллар министрлиги.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 83-02-49 дан 83-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78, (шаҳар телефони 83-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — 838142).

2 НОЯБРЬ 1966 ЙИЛ. Р. 14402. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Г. 27887.